

VERVOLGMETING VEILIGHEID
EN LEEFBAARHEID
BAART DE LA FAILLESTRAAT EN
JOHAN DE WITTSTRAAT

Topstraten

F. Burgerhof
F. Goedkoop
S. Löwik
R. Sagel
L. Schepers
S. Schuurmans

INTRAVAl
Onderzoek en Advies

rijksuniversiteit
 groningen

Topstraten

**Vervolgmeting veiligheid en leefbaarheid
Baart de la Faillestraat en Johan de Wittstraat**

Juli 2012

**Rijksuniversiteit Groningen
Sociologie**

**INTRAVAl
Groningen-Rotterdam**

COLOFON

© St. INTRAVAL/Rijksuniversiteit Groningen

Postadres:
Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail info@intraval.nl

www.intraval.nl

Kantoor Groningen:
St. Jansstraat 2C
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:
Goudsesingel 68
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

Juli 2012

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tekst: Floor Burgerhof, Fleur Goedkoop, Suzanne Löwik, Renee Sagel, Lotte Schepers, Simone Schuurmans
Opmaak: M. Haaijer
Omslag: E. Cusiel
Druk: Copy-Copy Groningen
ISBN: 97890 8874 142 5

INHOUDSOPGAVE

	Samenvatting	I
Hoofdstuk 1	Inleiding	1
	1.1 Aandachtswijken	1
	1.2 Nulmeting	1
	1.3 Achtergrond	2
Hoofdstuk 2	Theorie	7
	2.1 Leefbaarheid	7
	2.2 Fysieke kwaliteit woonomgeving	7
	2.3 Sociale cohesie	8
	2.4 Veiligheid	10
	2.5 Invloed sociale cohesie op criminaliteit	11
Hoofdstuk 3	Methoden	13
	3.1 Verloop onderzoek	13
	3.2 Een beschrijving van de vragenlijst	13
	3.3 Achtergrondkenmerken	15
Hoofdstuk 4	Sociale cohesie	17
	4.1 Resultaten	17
	4.2 Verantwoordelijkheid	19
	4.3 Conclusie	20
Hoofdstuk 5	Leefbaarheid	21
	5.1 Resultaten	21
	5.2 Algemene indruk leefbaarheid	23
	5.3 Conclusie	24
Hoofdstuk 6	Onveiligheid	25
	6.1 Onveiligheidsbeleving	25
	6.2 Vervelende voorvallen en misdrijven	26
	6.3 Slachtofferschap	27
	6.4 Conclusie	27

Hoofdstuk 7	Maatregelen	29
	7.1 Betrokkenheid aanpak veiligheid en leefbaarheid	29
	7.2 Evaluatie maatregelen	32
	7.3 Klachten en eigen inbreng	33
	7.4 Conclusie	34
Hoofdstuk 8	Conclusies	35
	8.1 Sociale cohesie	35
	8.2 Veiligheid	36
	8.3 Leefbaarheid	36
	8.4 Maatregelen	37
	8.5 Beperkingen	37
	8.6 Aanbevelingen	38
	Geraadpleegde literatuur	41

SAMENVATTING

Naar aanleiding van de leefbaarheidsproblematiek is in De Hoogte (2009) en de Oosterparkwijk (2010) een nulmeting uitgevoerd. Dit is gedaan omdat uit periodieke bevolkingsenquêtes blijkt dat in alle delen van de stad bewoners zich de afgelopen jaren veiliger zijn gaan voelen maar in sommige straten dit gepercipieerde gevoel van veiligheid minder hard gestegen is. Aan de hand van deze nulmetingen zijn de afgelopen jaren een aantal maatregelen getroffen om de leefbaarheid en veiligheid te verbeteren in deze straten. Dit onderzoek laat de resultaten van een herhaalmeting in de Johan de Wittstraat in de wijk De Hoogte en de Baart de la Faillestraat in de Oosterparkwijk zien. We hebben in samenwerking met onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL onderzocht of de leefbaarheid en veiligheid sinds de komst van de maatregelen verbeterd zijn. De centrale probleemstelling van dit onderzoek luidt:

In hoeverre is de veiligheids- en leefbaarheidsbeleving van de bewoners van De Johan de Wittstraat en de Baart de la Faillestraat verbeterd ten aanzien van de nulmeting? Welke aanbevelingen kunnen worden gedaan om de veiligheid en leefbaarheid van beide straten (verder) te verbeteren?

De data die gebruikt worden in dit onderzoek zijn verzameld aan de hand van enquêtes die afgenomen zijn bij de bewoners van de Johan de Witt- en de Baart de la Faillestraat. In totaal zijn er 103 bewoners geïnterviewd. De enquêtes bevatten open en gesloten vragen over sociale cohesie, leefbaarheid, veiligheid, maatregelen aangezien dit de centrale begrippen zijn binnen dit onderzoek.

De belangrijkste conclusie die uit dit rapport kan worden getrokken is dat over het algemeen de veiligheids- en leefbaarheidsbeleving van de bewoners in de Baart de la Faillestraat en (in mindere mate) in de Johan de Wittstraat is verbeterd ten opzichte van de nulmeting. Hoewel er in beide straten verbeteringen zijn opgetreden is er ook nog een aantal punten waar aan gewerkt kan worden. Om dit (verder) te verbeteren wordt onder andere voorgesteld om een straatcomité op te richten. Het is van groot belang te blijven inzetten in beide straten om te zorgen voor een leefbare en veilige omgeving.

1. INLEIDING

In opdracht van onderzoek- en adviesbureau INTRAVAl is een herhaalmeting uitgevoerd naar de veiligheid en leefbaarheid in de Johan de Wittstraat en de Baart de la Faillestraat. Deze straten liggen respectievelijk in de Groningse wijken De Hoogte en de Oosterparkwijk. In 2009 is een nulmeting gedaan naar de leefbaarheid en veiligheid in de Johan de Wittstraat (Oude Groeniger e.a. 2009) en in 2010 is er een nulmeting verricht in de Baart de la Faillestraat (Van den Bergh e.a. 2010). In dit onderzoek wordt de veiligheid en leefbaarheid in deze straten in kaart gebracht en vergeleken met de situatie op het moment van de nulmeting. De aandacht ligt hierbij op deze twee straten aangezien bestuurders en ambtenaren een verbetering in met name het schoonhouden van de wijk zien, terwijl dit niet door alle bewoners zo wordt ervaren. Uit de leefbaarheidsmonitor blijkt dat vooral de bewoners van de Johan de Wittstraat het onderhoud van de straat minder waarderen dan de gemiddelde bewoners in de stad Groningen.

De Groningse wijk De Hoogte en de Korrewegwijk behoren tot de wijken die zijn aangewezen door kabinet Balkende IV als de zogenoemde ‘aandachtswijken’. Deze wijken worden ook wel Vogelaarwijken, Krachtwijken, of Prachtwijken genoemd. In dit onderzoek wordt de term aandachtswijken gebruikt.

1.1 Aandachtswijken

Tijdens het kabinet Balkenende IV is er door toenmalig minister Ella Vogelaar van Wonen, Wijk en Integratie 250 miljoen euro uitgetrokken om in 40 wijken in Nederland de leefbaarheid en veiligheid te verbeteren (Dossier Rijksbeleid, 2007). In de aandachtswijken kennen de bewoners veel sociale, fysieke en economische problemen. Binnen deze wijken wordt primair ingezet op vijf speerpunten: wonen, werken, leren, integreren en veiligheid. Met dit offensief wil het kabinet Balkende IV in deze wijken het tij keren, zodat het in acht tot tien jaar weer wijken zijn waar mensen kansen hebben en waar het prettig is om te wonen.

Er is in aandachtswijken sprake van meervoudige problematiek. De belangrijkste problemen zijn leerachterstanden bij kinderen, hoge schooluitval, grote werkloosheid, veel multi-probleemgezinnen en forse criminaliteitscijfers. Dit zijn echter niet de enige Groningse wijken waar meervoudige problematiek voorkomt. Onder meer in de Oosterparkwijk komt deels soortgelijke problematiek voor. De Johan de Wittstraat en de Baart de la Faillestraat liggen respectievelijk in De Hoogte en de Oosterparkwijk.

1.2 Nulmeting

Naar aanleiding van de leefbaarheidsproblematiek is in De Hoogte (2009) en de Oosterparkwijk (2010) een nulmeting uitgevoerd. Uit periodieke bevolkingsenquêtes blijkt dat in alle delen van de stad bewoners zich de afgelopen jaren veiliger zijn gaan voelen. Echter, in beide wijken is het gepercipieerde gevoel van veiligheid minder hard gestegen dan in andere delen van de stad. In de stad Groningen geeft 19% van de bewoners te kennen dat ze zich wel eens onveilig voelen. In de Oosterparkwijk is dit 20% en in de wijk

De Hoogte maar liefst 31 procent (Gemeente Groningen, wijkanalyse Oosterparkwijk, 2010; Gemeente Groningen, wijkanalyse De Hoogte, 2010).

In de nulmetingen die uitgevoerd zijn in 2009 en 2010 zijn ook vragen opgenomen over specifieke leefbaarheidsproblemen die volgens de bewoners in hun straat spelen. Daarnaast is gevraagd naar eigen ideeën van de buurtbewoners voor nieuw uit te voeren maatregelen of op te zetten projecten. De afdeling stadscoördinatie van de gemeente Groningen heeft vervolgens in overleg met betrokken partijen en bewoners maatregelen genomen ter verbetering van de veiligheid en leefbaarheid. Deze maatregelen beogen vooral de leefbaarheid en veiligheid van de wijken te verbeteren door het terugdringen van geweldsmisdrijven, jeugdproblematiek en buurtproblemen, zoals overlast en vervuiling van de openbare ruimte.

1.3 Achtergrond

Tussen 1930 en 1950 zijn in Groningen in korte tijd veel woningen gebouwd naar aanleiding van de woningnood die na de Tweede Wereldoorlog ontstond. Deze huizen zijn vaak met een beperkt budget gebouwd. Het gevolg is dat de huizen vaak slecht geïsoleerd zijn en meer gebreken hebben in vergelijking met de woningen die tegenwoordig gebouwd worden. Slecht geïsoleerde woningen zijn niet alleen minder comfortabel maar kunnen ook bijdragen aan geluidsoverlast en andere irritaties. Dit kan een negatieve invloed hebben op de relatie met burens waardoor de sociale cohesie in de wijk kan verminderen. Afname van sociale binding vergroot weer de kans op overlast. Wetenschappers en beleidsmakers proberen dan ook naast de fysieke problemen tevens de sociale problemen in de wijk in kaart te brengen en aan te pakken.

De wijk De Hoogte en de Oosterparkwijk zijn in de jaren dertig gebouwd. Deze wijken kampen met bovengenoemde problemen. Bij het ontwerp van de wijken is getracht woningen te bouwen die onderdak bieden aan veel bewoners en grote gezinnen, met name gezinnen van arbeiders. De wijk De Hoogte groeide in die tijd uit tot een modelarbeiderswijk die naar toenmalige maatstaven ruim was opgezet. Dat geldt ook voor de Oosterparkwijk, vroeger ook wel bekend als 'Plan Oost'. Een ruim opgezette wijk met zeker naar toenmalige maatstaven veel groen en met veel aandacht voor de architectuur.

Wijk en straatbeschrijving

De Oosterparkwijk en de Hoogte worden in dit rapport door twee straten bestudeerd. Voor De Hoogte is dit de Johan de Wittstraat en voor de Oosterparkwijk is dit de Baart de la Faillestraat. Deze straten hebben wij gedurende het onderzoek één keer in de week periodiek geobserveerd. De observaties hebben als doel om een objectief beeld te schetsen van de straten. De eigen bevindingen worden later vergeleken met de antwoorden van de bewoners. De bevindingen van de observaties worden per straat beschreven.

De Hoogte

De Hoogte is een Groningse wijk gelegen ten noorden van het stadscentrum. De wijk bestaat uit drie subbuurten: Tuindorp de Hoogte, Selwerderwijk Noord en Selwerderwijk Zuid. In deze wijk is extra aandacht voor veiligheid, leren en opgroeien, wonen, werken, leefstijlen en cultuur.

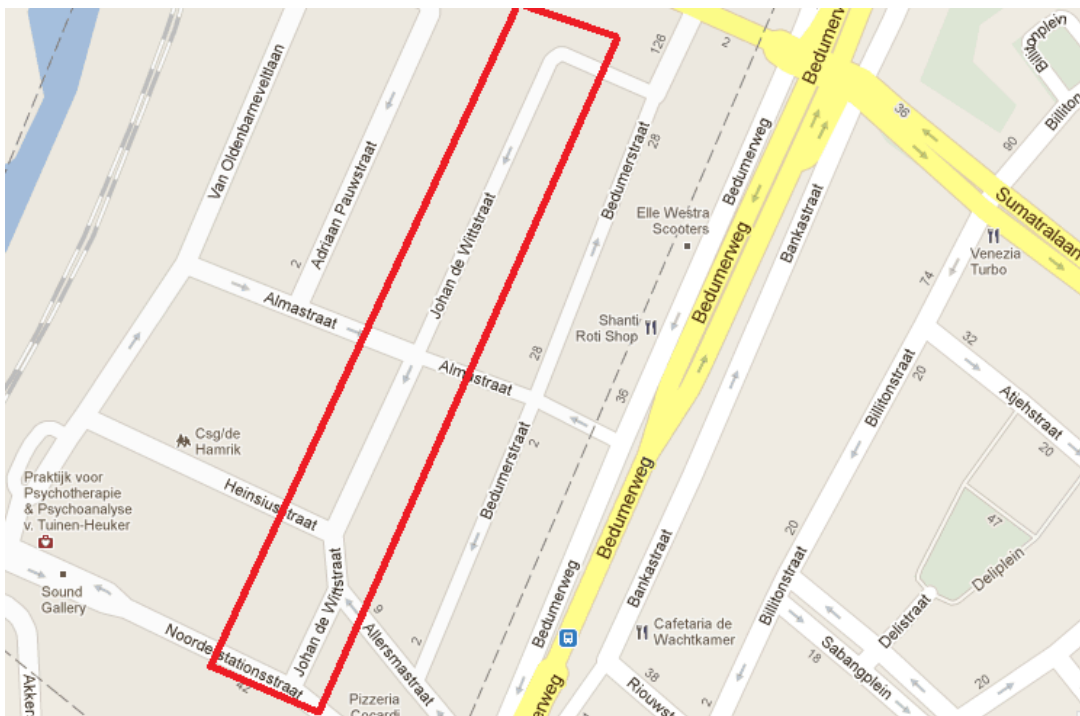
In de wijk wonen relatief veel jongeren, 41% van de circa 3.200 wijkbewoners is tussen de 20 en 29 jaar. Dit ligt hoger dan het stadsgemiddelde van 26% (Gemeente Groningen, wijkanalyse De Hoogte, 2010). Ongeveer de helft van de huishoudens is een

eenpersoonshuishouden. Dit is deels te verklaren door het grote aantal studenten dat in de wijk woont. Door het relatief grote aantal studenten samen met een bovengemiddeld percentage werkzoekenden is het gemiddelde inkomen in deze wijk lager dan in de rest van de stad. De Hoogte kent veel sociale huurwoningen: circa 90% van de woningen is een sociale huurwoning. Veel van deze woningen zijn in eigendom van woningcorporatie De Huismeesters. In dit rapport richten we ons op één straat in De Hoogte, de Johan de Wittstraat.

- Johan de Wittstraat

De Johan de Wittstraat, te zien in Figuur 1, bestaat voornamelijk uit flats van drie verdiepingen hoog. Er zijn 195 woningen, ingedeeld in woningblokken. Deze vormen een vrij rechte straat. De weg in de straat is toegankelijk voor auto's, er is ruimte om te parkeren en aan weerszijden is een stoep. Er zijn kleine tuintjes en aan de rand van de stoep staan enkele bomen. Aan het einde van de straat is een speelgelegenheid voor kinderen. Verder zijn in de straat een kapsalon, een schoonheidssalon, een kringloopwinkel en een bar gevestigd. Daarnaast zijn er ondergrondse vuilcontainers aanwezig.

Figuur 1 De Johan de Wittstraat

De Oosterparkwijk

De Oosterparkwijk ligt ten noordoosten van het stadscentrum van Groningen. Deze vooroorlogse wijk bestaat uit vier buurten: de Bloemenbuurt, de Florabuurt, de Vogelbuurt en de Gorechtbuurt.

In de Oosterparkwijk wonen ongeveer 10.000 mensen. Het aandeel jongeren, bewoners tussen de 20 en 29 jaar, is enigszins hoger dan het stadsgemiddelde (31% tegen 26%) (Gemeente Groningen, wijkanalyse Oosterparkwijk, 2010). Ook het aandeel zelfstandig wonende ouderen (450) ligt iets hoger dan het stadsgemiddelde. Het percentage niet-westerse allochtonen is 13%, wat ongeveer gelijk is aan de rest van de stad (11%).

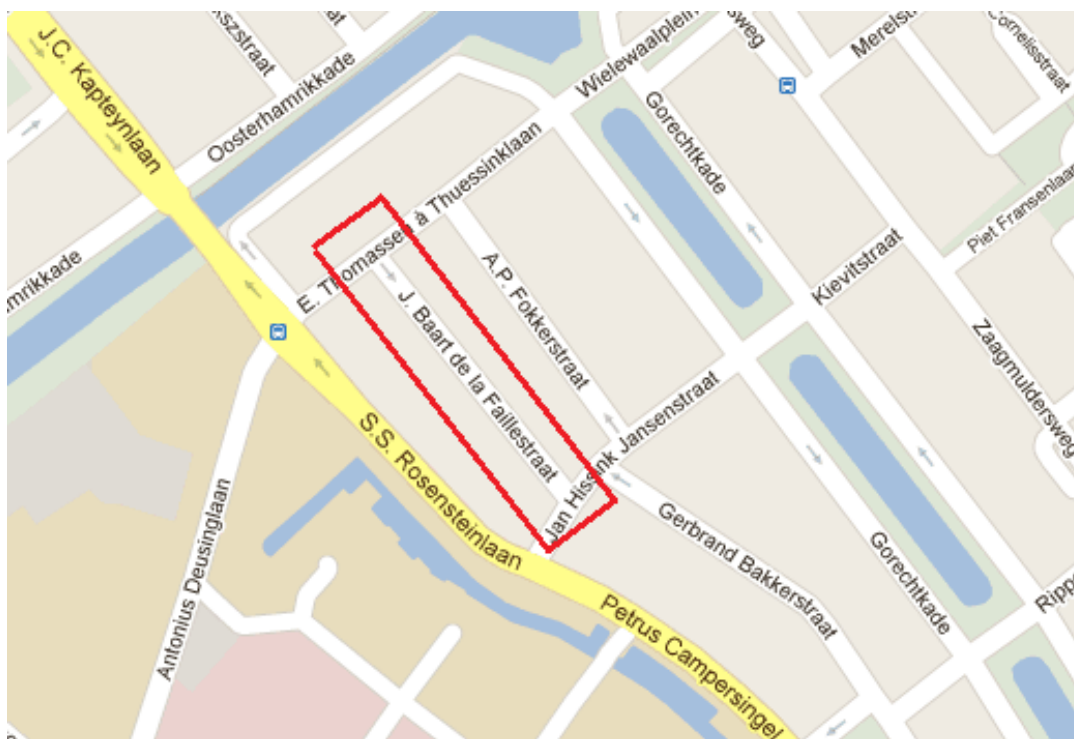
De meeste huizen zijn in eigendom van woningcorporatie Nijestee. Dit zijn goedkope woningen, mede doordat de oppervlakte van de woningen klein is. Circa 70 procent van de huizen is een boven- onder- of portiekwoning, waar vooral studenten en laag opgeleiden wonen. De Oosterparkwijk wordt momenteel opgeknapt.

De straat in de Oosterparkwijk waar in dit rapport aandacht aan wordt besteed is de Baart de la Faillestraat.

- Baart de la Faillestraat

De Baart de la Faillestraat, te zien in Figuur 2, is een rechte straat bestaande uit 129 woningen. De straat bevat twee woonblokken, parkeerplekken en aan beide kanten van de rijweg een stoep. Op de hoek van de straat is een bar. Aan de andere kant is er de mogelijkheid afval te deponeren in containers. Er zijn enkele bomen en twee bankjes aanwezig.

Figuur 2 De Baart de la Faillestraat

Probleemstelling en onderzoeksvragen

In dit onderzoek kijken we naar de maatregelen die er genomen zijn door de gemeente Groningen en in hoeverre de veiligheid en leefbaarheid zijn gewijzigd in de Johan de Wittstraat en de Baart de la Faillestraat.

Probleemstelling

De probleemstelling luidt dan ook: In hoeverre is de veiligheids- en leefbaarheidsbeleving van de bewoners van De Johan de Wittstraat en de Baart la Faillestraat verbeterd ten aanzien van de nulmeting? Welke aanbevelingen kunnen worden gedaan om de veiligheid en leefbaarheid van beide straten (verder) te verbeteren?

Voor het beantwoorden van deze probleemstelling is een aantal deelvragen opgesteld. Daarvoor is het ten eerste van belang om een algemeen beeld te vormen over de beide straten. Hierdoor wordt het duidelijk hoe de straten er nu voor liggen. Daarnaast is het van

belang om de genomen maatregelen te inventariseren. Ook zal r de discrepantie tussen de ervaren leefbaarheid van de bewoners van de wijk De Hoogte op het gebied van onderhoud en het beeld dat verschillende bestuurders en ambtenaren hebben van deze wijk naar voren komen in het rapport. Deze aspecten kunnen een leidraad vormen voor de aanbevelingen.

Onderzoeksvragen

Algemeen beeld:

1. In welke mate is de veiligheid en leefbaarheid in de straten in respectievelijk de Johan de Wittstraat en de Baart de la Faillestraat veranderd?
2. Op welke wijze zijn bewoners betrokken bij het vergroten van de leefbaarheid en veiligheid van hun straat?

Verskillende maatregelen en de resultaten ervan:

3. Welke maatregelen zijn in de twee straten genomen?
4. Hebben deze maatregelen de leefbaarheid en veiligheid van de straat verbeterd?
5. Welke maatregelen kunnen de leefbaarheid en veiligheid van de straat (verder) verbeteren?

Om bovenstaande vragen te kunnen beantwoorden zullen ten eerste vragenlijsten worden afgenomen bij de bewoners van de beide straten. Daarnaast zal de gemeente en zullen de verschillende woningcorporaties benaderd worden voor het achterhalen van de verschillende genomen maatregelen. Ook zullen in beide straten elke week observaties plaatsvinden.

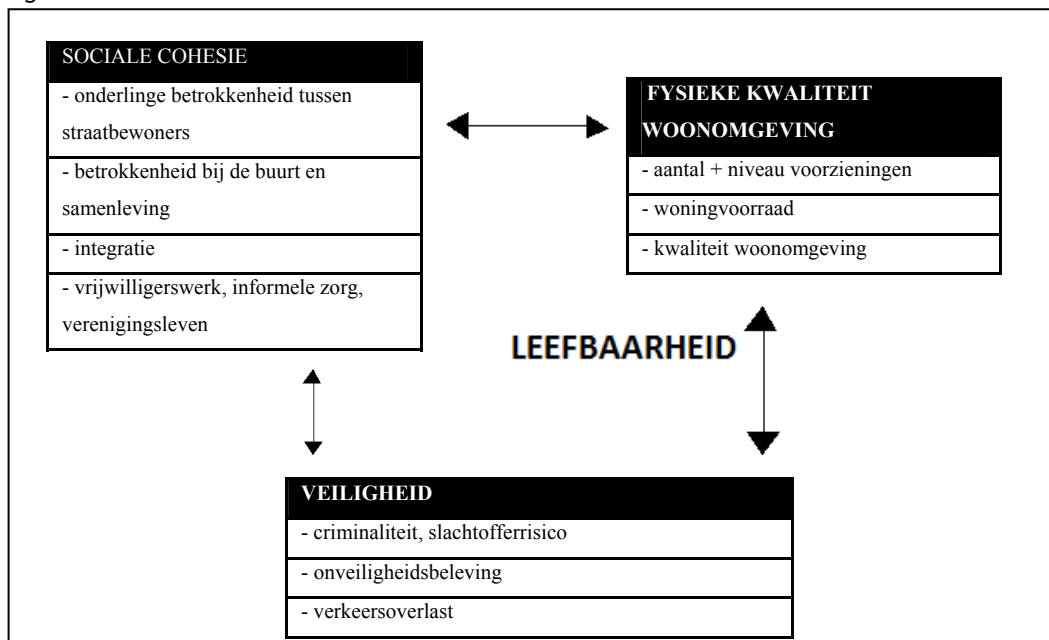
2. THEORIE

In dit hoofdstuk wordt een theoretisch kader uiteengezet op het gebied van leefbaarheid, fysieke kwaliteit van de woonomgeving, sociale cohesie en veiligheid. Op basis van de theorie kunnen we de verkregen resultaten analyseren en wellicht verklaren. Ook is er de mogelijkheid tegenstrijdigheden tussen veronderstellingen op basis van de theorie en de uitkomsten na te gaan.

2.1 Leefbaarheid

Het begrip leefbaarheid weerspiegelt een totaaloordeel van de leefomgeving. Niet iedereen heeft hetzelfde beeld bij het begrip 'leefbaarheid'. Mensen beleven, zien en waarderen hun leefomgeving aan de hand van de eigen gestelde normen en waarden. Dus wat voor de één leefbaar is, is dat voor een ander niet en andersom (VROM, 2004). Leefbaarheid heeft betrekking op de woonsituatie en woonomgeving van mensen en is daarmee bij uitstek een buurtgebonden verschijnsel. De vraag is welke aspecten bepalend zijn om een wijk of buurt als leefbaar te beschouwen. Volgens De Hart (2002) wordt leefbaarheid gekenmerkt door een samenspel tussen de fysieke kwaliteit, de sociale kenmerken en de veiligheid van de woonomgeving. Deze drie kenmerken (zie figuur 3) worden beschouwd als indicatoren voor de leefbaarheid in een wijk of straat. Deze drie kenmerken zullen hieronder uitgebreid aan de orde komen.

Figuur 3 De verschillende kenmerken van leefbaarheid

2.2 Fysieke kwaliteit woonomgeving

De eerste indicator van leefbaarheid in een wijk of straat is de fysieke omgeving. Met de fysieke omgeving worden de objectieve kenmerken van een woonomgeving bedoeld. De drie belangrijkste fysieke kenmerken in een buurt of wijk zijn volgens De Hart (2002) de

kwaliteit van de woningvoorraad, inrichting van de publieke ruimte en de aanwezigheid van voorzieningen. Zo draagt bijvoorbeeld de aanwezigheid van groen- en winkelvoorzieningen positief bij aan de leefbaarheid van een woonomgeving. Een hoge woningdichtheid door bijvoorbeeld veel flats in een wijk of straat kan een negatief effect op de leefbaarheid hebben (VROM, 2004).

Inrichting publieke ruimte

Met betrekking tot de inrichting van de publieke ruimte zijn vooral de indeling, de overzichtelijkheid en de attractiviteit van belang (Newman, 1996; Van der Voordt & Van Wegen, 1990,1991, Pitner, e.a., 2012). Deze aspecten kunnen van invloed zijn op de leefbaarheid en veiligheid in een buurt of straat. Volgens Newman (1996) heeft ook de indeling van de straat met betrekking tot het type woning invloed op de veiligheid en leefbaarheid.

Ten eerste beweert Newman (1996) dat woonblokken met gemeenschappelijke ruimtes, zoals een portiek, de leefbaarheid negatief beïnvloeden. Bewoners voelen zich namelijk voor deze gemeenschappelijke ruimtes minder verantwoordelijk, omdat ze deze met anderen delen. Hierdoor worden deze gemeenschappelijke ruimtes eerder verwaarloosd dan wanneer het een privé ruimte zou zijn. Hoe meer mensen gebruik maken van deze ruimte hoe minder elk individu zich verantwoordelijk voelt voor deze ruimte. Newman (1996) bouwt hiermee voort op de 'Defensible Space' theorie uit 1972. Volgens deze theorie kunnen gemeenschappelijke ruimtes zorgen voor een verminderde leefbaarheid als gevolg van de verwaarlozing. Deze theorie is niet alleen toepasbaar op gemeenschappelijke ruimtes maar ook op de omgeving, bijvoorbeeld een straat. Uit onderzoek van Pitner (2012) is gebleken dat wanneer er een duidelijke scheiding is tussen territoria, zoals publiek en privaat bezit, buurtbewoners zich verantwoordelijker voelen en trotser zijn op hun bezit. Met als bijkomend feit dat volgens Pitner (2012) de sociale controle en dus het informele toezicht toeneemt.

Ten tweede heeft de overzichtelijkheid van de straat invloed op de mate van formele toezicht. Naarmate mensen de straat beter kunnen overzien en de straat 's avonds voldoende is verlicht, bevordert dit de zichtbaarheid in de straat waardoor er meer controle en informeel toezicht zal zijn (Van der Voordt & Van Wegen, 1990, 1991).

Ten slotte kan de attractiviteit van de straat de veiligheid en leefbaarheid eveneens beïnvloeden. Wanneer een straat er attractief uitziet is het aantrekkelijk om in deze straat te wonen. Dit vergroot de leefbaarheid van de straat. Het is dus van belang verwaarlozing tegen te gaan om de veiligheid en leefbaarheid van een straat te behouden of verbeteren.

2.3 Sociale cohesie

Naast de fysieke kenmerken van een straat, spelen ook sociale kenmerken een rol bij de leefbaarheid en veiligheid in een straat. Onder sociale kenmerken valt de sociale cohesie in een buurt of straat. Het kan hierbij gaan om onderlinge interactie tussen bewoners, betrokkenheid bij de buurt en de mate van integratie; de mate waarin er gedeelde normen en waarden aanwezig zijn. Ook sociale controle, het vertrouwen in andere bewoners en de bereidheid samen met hen te zoeken naar oplossingen wanneer zich in de straat collectieve problemen voordoen spelen een rol in de mate van sociale cohesie (De Hart, 2002). De aanwezigheid van voldoende sociale cohesie zorgt voor sociaal kapitaal en dit wordt gezien als een belangrijke voorwaarde voor een leefbare en veilige woonomgeving (Wittebrood & Van Dijk, 2007). Sociaal kapitaal is een hulpbron waarover een gemeenschap of een

individueel beschikt en die men kan gebruiken om gemeenschappelijke of individuele doelstellingen te realiseren die anders niet of minder goed tot stand komen. In wijken waar mensen over veel sociaal kapitaal beschikken zijn de publieke ruimten schoner, de mensen vriendelijker en de straten veiliger (Putnam, 2002).

Het ontstaan van sociale cohesie

Ten eerste speelt de relatie tussen de buurtbewoners een belangrijke rol in de mate van sociale cohesie in een buurt. Doordat mensen binnen een straat dicht op elkaar wonen zijn ze in zekere mate van elkaar afhankelijk. Bijvoorbeeld voor het schoonhouden van de buurt is het van belang om goed samen te werken en samen de verantwoordelijkheid te dragen voor een schone buurt (Frieling, 2008). Buurtbewoners zijn op elkaar aangewezen wanneer zij een zo aangenaam mogelijke leefomgeving willen creëren. Dit besef is van belang bij het ontstaan van sociale cohesie (Frieling, 2008).

Ten tweede is de mate waarin individuen samenwerken aan een concreet maatschappelijk doel van invloed op het ontstaan van sociale cohesie. Dit kunnen medebewoners zijn maar ook de gemeente of de woningbouw. Wanneer verschillende individuen samenwerken aan een gemeenschappelijk doel, versterkt dit het gevoel van onderlinge afhankelijkheid en ontstaat er een sterker 'wij-gevoel'. Zulke vormen van samenwerking noemt Lindenberg (1998) *joint production*. Doordat groepsidentificatie versterkt wordt door *joint production* neemt ook de onderlinge solidariteit toe. Zo zet *joint production* aan tot solidariteit maar tegelijkertijd versterkt solidariteit de bereidheid tot samenwerking. Het eerder genoemde sociaal kapitaal vertoont verscheidene overeenkomsten met de *joint production* van Lindenberg. Een belangrijk verschil tussen deze twee begrippen is dat er bij sociaal kapitaal sprake is van sterkere banden dan bij *joint production*. Bij sociaal kapitaal gaat het om de hulpbronnen die iemand heeft in bijvoorbeeld zijn of haar buurt. De mensen met wie een buurtbewoner een dergelijk goede band heeft dat hij kan rekenen op zijn/haar hulp wanneer nodig. Bij *joint production* gaat het eerder om een gevoel van solidariteit en verbondenheid met de mensen binnen de buurt maar de buurtbewoners worden in tegenstelling tot bij sociaal kapitaal niet gezien als hulpbronnen. Van *joint production* is in sommige gevallen ook maar tijdelijk sprake, doordat er bijvoorbeeld een dag samengewerkt wordt om de straat schoon te maken. De tijd daarna is er sprake van een wij-gevoel en solidariteit maar wanneer dit niet onderhouden wordt zal het uiteindelijk weer afzakken. Van sociaal kapitaal is sprake op de langere termijn. Al vertonen deze twee begrippen de nodige overeenkomsten, ze mogen niet met elkaar verward worden.

Ten derde is het voor de bewoners in een buurt van belang dat ze het idee krijgen dat ze er toe doen. Dit idee moeten ze krijgen vanuit een derde, bijvoorbeeld de gemeente (Blokland, 2009). Als de gemeente niet de moeite neemt om de buurt bijvoorbeeld schoon te houden, dan zal dit een negatieve invloed hebben op de sociale cohesie in de buurt. De bewoners krijgen dan het gevoel dat ze niet belangrijk worden gevonden en dat de gemeente er geen belang bij heeft een goede woonomgeving voor bewoners te creëren. Dit gevoel kan demotiverend werken onder de bewoners om zelf actief actie te ondernemen. Anderzijds, als de gemeente deze taak op zich neemt kunnen de bewoners het idee krijgen dat ze zelf geen actieve inspanning meer hoeven te leveren. Het schoonhouden van de straat wordt dan bijvoorbeeld een taak van de gemeente, waardoor bewoners zich wellicht niet meer geroepen voelen straatvuil op te rapen.

Ten vierde is de mate waarin sociale cohesie ontstaat volgens Völker, Flap en Lindenberg (2006) afhankelijk van drie condities: de ontmoetingsmogelijkheden in een buurt, de motivatie tot investering en de laagdrempeligheid van het contact tussen buurtbewoners. Ontmoetingsplaatsen in een buurt creëren mogelijkheden voor (herhaalde) interactie tussen buurtbewoners (Frieling, 2008). De bewoners die vaak gebruik maken van deze

buurtvoorzieningen zijn daardoor meer betrokken bij de buurt en hebben vaak meer buurtcontacten. Ook is het van belang hoe lang een bewoner al in de buurt woont. Hoe langer iemand in een buurt woont hoe meer buurtcontacten en vriendschappen diegene vaak heeft. Ook is de betrokkenheid bij de buurt bij deze personen vaak groter.

De motivatie van individuen om te investeren in buurtrelaties speelt ook een rol in het ontstaan van sociale cohesie in de buurt. Deze motivatie neemt toe naarmate het tijdsbestek waarin bewoners van plan zijn in de buurt te blijven wonen groter is. Dit wordt ook wel de 'shadow of the future' genoemd (Axelrod, 1984). Dit kan verschillen tussen bewoners die in een huur- of koopwoning wonen. De verhuismobiliteit verschilt tussen kopers en huurders. Eigenaren van een huis blijven vaak langer in een buurt wonen dan mensen die een huis huren. Bewoners met een eigen woning hebben veel belang bij het leefbaar houden van hun buurt en zullen eerder relaties aangaan in de buurt dan huurders.

Als laatste conditie wordt de laagdrempeligheid genoemd. Het hebben van kinderen in het huishouden kan worden opgevat als een mogelijkheid voor contact tussen buurtgenoten. Doordat kinderen spelen met andere kinderen uit de buurt komen de ouders eerder met elkaar in contact. Uit onderzoek is gebleken dat bewoners met kinderen over het algemeen meer contact met hun buurtgenoten hebben dan bewoners zonder kinderen (Campbell, 1990). De verwachting die hieruit voortkomt is dat buurtbewoners met kinderen meer betrokken zijn bij hun buurtgenoten.

2.4 Veiligheid

De laatste factor die van invloed is op de leefbaarheid is de veiligheid. Het gaat in dit onderzoek met name om de sociale veiligheid (Boers, Van Steden & Boutellier, 2008). Hiermee wordt de veiligheid van de sociale omgeving van mensen bedoeld, dus de mate waarin mensen veiligheid ervaren in de publieke ruimte (Boers e.a., 2008). Hier spelen fysieke kenmerken van een omgeving mee zoals bekladding en vernieling en sociale kenmerken zoals overlast door omwonenden (Wittebrood & Permentier, 2011).

Subjectieve en objectieve veiligheid

Objectieve veiligheid heeft betrekking op de geregistreerde criminaliteitscijfers. Het gaat om het aantal mensen dat slachtoffer is geworden van het handelen van andere mensen. Subjectieve veiligheid is de mate van veiligheid die de mensen zelf ervaren (Wittebrood, 2004). Een voorbeeld hiervan is de angst die mensen hebben om slachtoffer te worden van een misdrijf (Bruinsma e.a., 2004). Tussen deze objectieve en subjectieve veiligheid kunnen verschillen bestaan. Zo kan iemand zich onveilig voelen op straat terwijl dit niet direct gegrond is op basis van criminaliteitscijfers. Dit kan komen door de fysieke kenmerken van een straat. Voorbeelden als verloedering, vuil en slechte verlichting kunnen de veiligheidsbeleving van mensen negatief beïnvloeden (Wittebrood & Permentier, 2011). Daarnaast voelen sommige mensen zich sneller onveilig dan anderen. Vooral vrouwen, mensen met een lagere sociaaleconomische status, ouderen en eerdere slachtoffers van criminaliteit voelen zich vaak minder veilig (Wittebrood, 2006). Uit onderzoek blijkt echter dat deze groepen door hun angst risico vermijgend gedrag vertonen en hierdoor juist minder vaak slachtoffer worden van criminaliteit. Dit staat bekend als de zogenaamde *fear-victimization* paradox (Wittebrood, 2006). In het algemeen is de onveiligheidsbeleving hoger in wijken met een lage sociaaleconomische status, waar veel niet-westerse allochtonen wonen en sprake is van verloedering (Wittebrood, 2006).

Factoren die een positieve invloed hebben op de veiligheidsbeleving van mensen zijn de mate van sociale cohesie, zelfredzaamheid, leefbaarheid en vertrouwen in de buurt (Boers, Van Steden en Boutellier, 2008). Zo blijkt bijvoorbeeld dat hoe hoger de sociale cohesie en vertrouwen in de buurt is, hoe veiliger mensen zich voelen. Op dit verband wordt in paragraaf 2.5 dieper ingegaan. Ook is het van belang in hoeverre mensen het gevoel hebben slachtofferschap te kunnen voorkomen. Ten slotte speelt de leefbaarheid een belangrijke rol. Wanneer een situatie als leefbaar wordt beschouwd wordt daarin automatisch de veiligheid meegenomen. Een leefbare situatie is een situatie waarin het veilig is (Boers e.a., 2008).

In de “Broken Windows” theorie (Wilson & Kelling, 1982) wordt het verband tussen de sociale en fysieke kenmerken van een straat en het ontstaan van crimineelgedrag bedoeld. Wilson en Kelling zeggen dat wanneer er in een straat sprake is van veel verloedering, zoals kapotte ramen, graffiti op de gebouwen en afval op straat, dit zou leiden tot meer criminaliteit. Dit is herhaaldelijk getoetst aan de hand van experimenten en blijkt inderdaad het geval te zijn (Keizer e.a. 2008). Zo blijkt dat wanneer bepaalde normovertredende gedragingen meer voorkomen, mensen andere normen en regels minder naleven. Op deze manier verspreidt wanorde zich. Op plekken waar minder stabiele en gedeelde normen en waarden zijn, zal dit wellicht nog eerder het geval zijn. Er wordt verwacht dat de sociale cohesie en controle in een wijk van groot belang is bij de hoeveelheid criminaliteit en op de onveiligheidsbeleving van mensen.

2.5 Invloed sociale cohesie op criminaliteit

De afwezigheid van sociale samenhang in een buurt zorgt ervoor dat de mechanismen van formele en informele sociale controle die criminaliteit tegen kunnen gaan er niet zijn. Met informele sociale controle wordt bedoeld dat mensen bereid zijn in te grijpen bij voorvallen (Burchfield, 2009). Het verband tussen sociale samenhang en het uitblijven van sociale controle kan verklaard worden aan de hand van de sociale desorganisatietheorie. Naarmate een buurt meer sociaal gedesoriënteerd is, komt er meer criminaliteit voor (Sampson en Groves, 1989). Dit betekent dat de lokale gemeenschap niet in staat is algemene waarden te creëren om de criminaliteit effectief tegen te gaan. Redenen hiervoor kunnen een sterke heterogeniteit of instabiliteit onder de plaatselijke buurtbewoners zijn. Instabiliteit onder de buurtbewoners houdt in dat de samenstelling van de bewoners snel en sterk kan veranderen.

Dat sociale cohesie kan zorgen voor een groter gevoel van veiligheid en een daling van de criminaliteit wordt ondersteund door verschillende onderzoeken (De Hart, 2002; Hawdon en Ryan, 2011; Sampson en Groves, 1989). Zo stelt De Hart (2002) dat in wijken met veel sociale cohesie het percentage slachtoffers geringer is en dat deze wijken dus veiliger zijn. Ook laat hij zien dat in buurten waar de verloedering hoog is en dus de fysieke kwaliteit van de wijk laag is, bewoners zich minder verantwoordelijk voelen en minder verbinding voelen met de buurt. In deze buurten zijn de criminaliteitscijfers het hoogst (De Hart, 2002). Waar bewoners dus minder over gedeelde waarden beschikken en waar de sociale cohesie laag is, ontstaat er een tekort aan sociale controle. Dit schept gelegenheid voor daders.

Daarnaast blijkt uit onderzoek dat het terugdringen van criminaliteit het meest effectief is als politie en buurtbewoners samenwerken (Hawdon en Ryan, 2011). Het is bijvoorbeeld van belang dat bewoners incidenten en crimineel gedrag melden (of aangifte doen). Er zijn een aantal redenen waarom dit niet altijd gebeurt. Ten eerste weten mensen soms niet waar

incidenten gemeld dienen te worden. Ten tweede kan er een slechte band tussen de politie en de bewoners zijn of een algemeen gevoel van desinteresse in de buurt. Door het vergroten van de sociale cohesie worden incidenten meer gemeld en vindt minder *free-rider* gedrag plaats (Hawdon en Ryan, 2011). Free-rider gedrag vindt plaats in situaties waar de positieve uitkomsten van een actie van iemand door iedereen gedeeld wordt. Dit *free-rider* gedrag heeft betrekking op het feit dat als iemand in de straat altijd alles meldt, anderen daar profijt van hebben zonder dat ze zelf actie ondernemen. Als de buurt extra aandacht van de politie krijgt naar aanleiding van meldingen van buurtbewoners profiteren ook bewoners die nooit iets melden. Dit kan van invloed zijn op de leefbaarheid in de straat. De free-riders hoeven hier geen inspanning voor te leveren en profiteren wel van de baten maar dragen niet de lasten.

3. METHODEN

In dit survey-onderzoek zijn op systematische wijze vragen afgenomen bij bewoners van de Johan de Wittstraat en de Baart de la Faillestraat aan de hand van een vragenlijst. Om de non-respons in het onderzoek te beperken hebben de respondenten van te voren een brief ontvangen ter aankondiging van het onderzoek. In deze aankondigingsbrief is uitleg gegeven over het onderzoek en achtergrondinformatie vermeld. In deze paragraaf wordt het verloop van het onderzoek omschreven. Daarnaast wordt de opbouw van de vragenlijst besproken samen met de achtergrondkenmerken van de respondenten.

3.1 Verloop onderzoek

De respondenten zijn afkomstig uit de Johan de Wittstraat uit De Hoogte en de Baart de la Faillestraat uit de Oosterparkwijk. In totaal zijn er 324 adressen waarvan 195 in de Johan de Wittstraat en 129 in de Baart de la Faillestraat. In de periode van 26 maart tot 4 mei is op verschillende dagen en op verschillende tijden geprobeerd om mondeling de vragenlijst af te nemen. De duur van het afnemen van één vragenlijst varieerde van 20 minuten tot een uur. Van de 195 adressen in de Johan de Wittstraat is een respons behaald van 30%. Dit houdt in dat er 57 huishoudens bereid waren mee te werken aan het onderzoek. De non-respons is voornamelijk veroorzaakt doordat bewoners herhaaldelijk niet thuis waren of niet reageerden op de bel. Van de 129 adressen in de Baart de la Faillestraat is een respons behaald van 36%. Dit komt neer op 46 huishoudens die bereid waren mee te werken aan het onderzoek. Hier is de non-respons voornamelijk veroorzaakt doordat bewoners herhaaldelijk niet thuis waren of duidelijk aangaven niet mee te willen werken. Van de totale aantal respondenten is 46% vrouw en 54% man. De gemiddelde leeftijd van de respondenten in de Johan de Wittstraat is 38 jaar. De respondenten uit de Baart de la Faillestraat zijn gemiddeld 35 jaar.

3.2 Een beschrijving van de vragenlijst

De vragenlijst is gebruikt om antwoord te geven op de deelvragen. De vragenlijst is opgesplitst in zes verschillende onderdelen, namelijk sociale cohesie, leefomgeving, veiligheid, sterke en minder sterke punten van de gemeente in de rol die ze hebben binnen de straten, (genomen) maatregelen en achtergrondkenmerken. In het laatste deel is de respondent gevraagd naar zijn of haar mening over de getroffen maatregelen. Ook is het voor de bewoners mogelijk om aan te geven of zij wel of niet deel willen nemen aan het verbeteren van de leefbaar- en veiligheid in de straat. Indien een bewoner actief deel wil nemen aan het verbeteren van de leefbaar- en veiligheid in de straat is de respondent gevraagd naar zijn of haar contactgegevens, zodat de gemeente in een later stadium contact met de respondent kan opnemen.

De toetsen die gebruikt zijn om de resultaten van de vervolgmeting te vergelijken met de nulmeting zijn de *t*-toets en de Chi-kwadraat analyse. De *t*-toets is gebruikt om te onderzoeken of antwoorden weergegeven in gemiddeldes significant verschillen. De Chi-kwadraat analyse is gebruikt om te onderzoeken of er significante verschillen zijn in antwoorden weergegeven in proporties.

Sociale cohesie

Voor het meten van sociale cohesie is gebruik gemaakt van een schaal die aan de hand van zeven items is samengesteld. (Frieling, 2008). Hierin wordt onder andere gevraagd naar de betrokkenheid en het contact tussen de mensen in de straat en of er activiteiten worden georganiseerd waarvoor de hele straat is uitgenodigd. Ook wordt er naar de samenwerking tussen de bewoners gevraagd. In de vragenlijst zijn er negen verschillende items die samenhangen met sociale cohesie. Twee van deze negen items zijn echter buiten beschouwing gelaten. Eén van deze items is een open vraag en het andere niet opgenomen item heeft maar twee antwoordcategorieën. Zodoende zijn deze items niet in de schaal opgenomen en komen de items in de schaal overeen met de items van de schaal van de nulmeting. Om de resultaten uit de herhaalmeting te kunnen vergelijken met de schaal uit de nulmeting is er een tienpuntschaal van gemaakt. Dit is op dezelfde manier gebeurd als in de nulmeting. Voor de Johan de Wittstraat heeft deze schaal een Cronbachs alpha van 0,73. Voor de Baart de la Faillestraat is de Cronbachs alpha 0,70.

Leefbaarheid

Bij het meten van de leefbaarheid van de straten wordt gebruik gemaakt van vragen waarbij de respondent de woning en de leefomgeving moet becijferen aan de hand van een schaal van één tot tien. Indien een onvoldoende wordt gegeven, wordt er gevraagd wat hier de reden voor is. Deze vragen zijn afkomstig uit de enquêtes die ook gebruikt zijn bij de nulmetingen (Oude Groeniger e.a, 2009; Van den Bergh e.a, 2010).

Veiligheid

Veiligheid wordt gemeten met vragen die ook gebruikt zijn bij de nulmetingen. Deze vragen gaan over de veiligheidsbeleving van de respondenten. Van deze vragen wordt een schaal gemaakt. Daarnaast wordt er gevraagd hoe vaak volgens de respondenten bepaalde voorvallen en misdrijven voorkomen in de straat. Hiervan worden frequentietabellen gemaakt.

Observaties

In de Johan de Wittstraat zijn de straat en de woningen in redelijke staat ten opzichte van de stad Groningen. Er zijn weinig kapotte tegels of ramen te zien en er ligt, op sigarettenpeuken na, weinig troep op straat. In de tuintjes daarentegen ligt beduidend meer afval. De gebouwen zijn redelijk goed onderhouden. Er zijn geen sporen van afgebladderde verf of mankementen aan de huizen te aanschouwen. Op sommige gebouwen en voorzieningen is graffiti te vinden. Opvallend is dat enkele brievenbussen gevuld zijn met stapels uitpuilende post. Ook valt op dat de gordijnen van de meeste huizen gesloten zijn. Op straat is het rustig, er is weinig verkeer en er zijn weinig mensen te zien. Sporadisch worden er mensen geobserveerd die in de deuropening met elkaar staan te praten. Verder zijn minstens acht fietssloten bevestigd aan de tuinhokjes in de tuin zonder dat daarmee een fiets is vergrendeld. Dit is opmerkelijk omdat in andere straten niet in deze hoeveelheid opviel.

In de Baart de la Faillestraat is het op sommige momenten stil in de straat, op andere momenten zijn stemmen niet verstaanbaar door het lawaai afkomstig van het verkeer van aangrenzende straten. In de straat zelf rijden weinig auto's. Ook zijn er op straat weinig mensen te zien. De straat is redelijk goed onderhouden, er zijn geen kapotte tegels. Wel is er een brandplek te zien naast de containers in de straat. Op enkele elektriciteitskastjes is graffiti gesignaleerd en op straat ligt her en der afval. Voornamelijk in de tuintjes wordt het afval gesignaleerd. Er liggen vuilniszakken, kapotte fietsen, meubilair, glas en ander huisafval. Het grootste deel van de huizen is in goede staat, er zijn geen afgebladderde verf of beschadigingen te zien. Dit geldt echter niet voor alle woningen. De woningen aan het

begin van de straat die in particulier bezit zijn, geven blijk van achterstallig onderhoud. Hier is sprake van onder andere afgebladderde verf.

3.3 Achtergrondkenmerken

Ter verduidelijking worden nu zes kruistabellen gepresenteerd met daarin een overzicht van de verdeling van de achtergrondkenmerken van de bewoners van beide straten.

Burgerlijke status

In tabel 3.1 is de burgerlijke status weergegeven. Uit de resultaten blijkt dat het merendeel alleenstaand is, namelijk 74%. Onder de categorie 'anders' vallen de respondenten die bij hun ouders of bij anderen wonen, bijvoorbeeld in een studentenhuus.

Tabel 3.1 Burgerlijke status naar straat

Straat	Johan de Wittstraat N=75		Baart de la Faillestraat N=51		Totaal N=126	
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
Getrouwd	8%	4%	4%	4%	6%	4%
Samen -wonend	12%	18%	16%	17%	13%	18%
Alleenstaand	72%	70%	72%	78%	72%	74%
Anders	8%	9%	8%	-	8%	5%

Johan de Wittstraat: Chi²-analyse, F(4)=3,14 , p=0,53.

Baart de la Faillestraat: Chi²-analyse, F(3)=3,77 , p=0,29.

Hoofdbezigheid

Tabel 3.2 laat de hoofdbezigheid van de respondenten per straat zien. Het blijkt dat de meeste respondenten werken, 51% heeft aangegeven betaalde werkzaamheden uit te voeren. 16% is werkloos. Van de respondenten is 19% student of scholier. In beide straten zijn weinig huisvrouwen/-mannen en gepensioneerden. Er zijn geen significante verschillen tussen de nulmeting en de vervolgmeting.

Tabel 3.2 Hoofdbezigheid naar straat

Straat	Johan de Wittstraat N=72		Baart de la Faillestraat N=51		Totaal N=123	
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
Betaalde werkzaamheden	56%	40%	63%	63%	59%	50%
Huisvrouw/ -man	7%	9%	-	2%	4%	6%
Student/scholier	16%	23%	27%	15%	21%	19%
Werkloos/AWW/ WAO	14%	19%	8%	11%	11%	16%
Gepensioneerd	3%	2%	2%	2%	3%	2%
Anders	3%	7%	-	7%	2%	7%

Johan de Wittstraat: Chi²-analyse, F(5)= 3,45, p=0,63.

Baart de la Faillestraat: Chi²-analyse, F(5)= 6,35, p=0,27.

Woonduur

In tabel 3.3 wordt de woonduur aangegeven. Dit is het aantal jaren dat de respondent woonachtig is in de straat. In de Johan de Wittstraat wonen de meeste respondenten twee tot vijf jaar in de betreffende buurt. Voor de Baart de la Faillestraat geldt dat het grootste gedeelte van de respondenten minder dan twee jaar in de betreffende buurt woont. Er zijn geen significante verschillen tussen de nulmeting en de vervolgmeting.

Tabel 3.3 Woongeduur naar straat

Straat	Johan de Wittstraat N=75		Baart de la Faillestraat N=51		Totaal N=126	
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	herhaalmeting
<2 jaar	28%	25%	29%	37%	29%	30%
2 tot 5 jaar	36%	35%	33%	35%	35%	35%
5 tot 10 jaar	21%	19%	14%	11%	18%	16%
10> jaar	15%	21%	24%	17%	18%	19%

Johan de Wittstraat: Chi²-analyse, F(3)= 0,98, p=0,81.

Baart de la Faillestraat: Chi²-analyse, F(3)=1,03, p=0,79.

Leeftijd

Tabel 3.4 geeft een overzicht van de leeftijdsgroepen naar straat. Er blijkt uit de resultaten dat 22% van de respondenten tussen de 18 en 25 jaar is, 59% tussen de 26 en 50 jaar is en 19% een leeftijd van 51 jaar of ouder heeft.

Tabel 3.4 Leeftijdsgroepen naar straat

Straat	Johan de Wittstraat N=74		Baart de la Faillestraat N=51		Totaal N=125	
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
18-25 jaar	19%	23%	27%	22%	22%	22%
26-50 jaar	68%	54%	65%	65%	67%	59%
51> jaar	13%	23%	8%	15%	11%	19%

Johan de Wittstraat: Chi²-analyse, F(2)= 2,73, p=0,26.

Baart de la Faillestraat: Chi²-analyse, F(2)=1,49, p=0,48.

Thuiswonende kinderen

In Tabel 5.3 wordt weergegeven hoeveel procent van de respondenten thuiswonende kinderen heeft. Van de respondenten heeft thuiswonende kinderen, het grootste gedeelte van de respondenten heeft deze niet.

Tabel 3.5 Wel/geen thuiswonende kinderen naar straat

Straat	Johan de Wittstraat N=57		Baart de la Faillestraat N=51		Totaal N=108	
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
Wel thuiswonende kinderen	19%	10%	6%	7%	13%	9%
Geen thuiswonende kinderen	81%	90%	94%	93%	87%	91%

Johan de Wittstraat: Chi²-analyse, F(2)= 0,56, p=0,76.

Baart de la Faillestraat: Chi²-analyse, F(1)=0,02, p=0,89.

Etniciteit

In Tabel 3.6 wordt een overzicht van de etniciteit van de respondenten gegeven. Het grootste gedeelte van de respondenten (91%) rekt zichzelf tot de Nederlandse identiteit. De nulmeting en de vervolgmeting verschillen niet significant van elkaar.

Tabel 3.6 Etniciteit naar straat

Straat	Johan de Wittstraat N=74		Baart de la Faillestraat N=51		Totaal N=125	
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	herhaalmeting
Nederlandse	82%	90%	92%	86%	86%	91%
Surinaamse	4%	-	-	2%	2%	1%
Molukse/ Indonesische	-	-	-	2%	-	1%
Anders	14%	10%	8%	9%	12%	10%

Johan de Wittstraat: Chi²-analyse F(5)= 6,89, p=0,23.

Baart de la Faillestraat: Chi²-analyse, F(1)=2,86, p=0,91.

4. SOCIALE COHESIE

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de behaalde resultaten met betrekking tot sociale cohesie. Hiervoor is gebruik gemaakt van een eenweg-variantie analyses. Om de gemiddelden te vergelijken is een *t*-toets gebruikt. Eerst zal sociale cohesie uiteen worden gezet naar straat en achtergrond kenmerken. Hierbij zal een vergelijking worden gemaakt tussen de resultaten uit de nulmeting en het huidige onderzoek. Ook zal de samenhang tussen sociale cohesie en leefbaarheid en veiligheid worden nagegaan.

4.1 Resultaten

Op de schaal van sociale cohesie kan één tot tien worden gescoord. Uit tabel 4.1 blijkt dat de beide straten gemiddeld laag score op sociale cohesie. Dit betekent dat er weinig contact plaatsvindt tussen straatbewoners. In de Johan de Wittstraat is de gemiddelde sociale cohesie lager ten opzichte van de nulmeting. In de Baart de la Faillestraat is de sociale cohesie significant toegenomen ten opzichte van de nulmeting. We kunnen ook zien dat de sociale cohesie in de Baart de la Faillestraat ten tijde van de herhaalmeting twee punten hoger ligt dan de sociale cohesie in de Johan de Wittstraat.

Tabel 4.1 Gemiddelde sociale cohesie uiteengezet naar straat

	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Gemiddelde	Standaard deviatie	N	Gemiddelde	Standaard deviatie	N
Johan de Wittstraat	1,82	1,14	75	1,71	1,15	57
Baart de la Faillestraat	2,86	1,52	51	3,64*	1,62	46

*significant met $p < 0,05$.

Ook is de samenhang tussen sociale cohesie en verschillende kenmerken van de buurtbewoners gemeten. De resultaten van deze analyses zijn terug te vinden in tabel 4.2 en met 4.6.

In de tabellen 4.2a en 4.2b wordt sociale cohesie uiteen gezet naar burgerlijk staat. Het blijkt dat getrouwde en alleenstaande buurtbewoners in zowel de Johan de Witt- als de Baart de la Faillestraat het hoogst scoren op sociale cohesie. In de Johan de Wittstraat is de sociale cohesie voor geen van de groepen significant toegenomen. In de Baart de la Faillestraat is de sociale cohesie significant toegenomen voor alleenstaande en getrouwde mensen.

Tabel 4.2a Gemiddelde sociale cohesie uiteengezet naar burgerlijke staat

Straat	Johan de Wittstraat					
	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N
Anders	1,96	1,27	6	0,95	0,67	5
Alleenstaand	1,71	1,17	54	1,89	1,24	40
Samenwonend	2,14	1,01	15	1,42	1,03	12

Tabel 4.2b Gemiddelde sociale cohesie uiteengezet naar burgerlijke staat

Straat	Baart de la Faillestraat					
	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N
Anders	2,81	1,38	4	-	-	-
Alleenstaand	2,09	1,46	37	3,60*	1,41	36
Samenwonend	3,06	0,54	12	4,64	1,28	10

*significant met $p < 0,05$.

In de tabellen 4.3a en 4.3b is de gemiddelde sociale cohesie uiteengezet naar woonduur. Uit deze tabellen blijkt dat in het algemeen de sociale cohesie van de buurtbewoners toeneemt naarmate ze langer woonachting zijn in de buurt. Dit houdt in dat de bewoners die langer dan 10 jaar in de straat wonen het hoogste scores op sociale cohesie. Daarnaast blijkt dat de sociale cohesie voor alle bewoners in de Baart de la Faillestraat significant is toegenomen behalve voor bewoners die er langer dan 10 jaar wonen.

Tabel 4.3a Gemiddelde sociale cohesie uiteengezet naar woonduur

Straat	Johan de Wittstraat					
	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N
<2 jaar	1,34	0,92	21	1,65	1,17	14
2 tot 5 jaar	1,64	1,10	27	1,63	0,98	20
5 tot 10 jaar	2,03	0,99	16	1,57	1,27	11
10 > jaar	2,84	1,19	11	2,03	1,34	12

Tabel 4.3b Gemiddelde sociale cohesie uiteengezet naar woonduur

Straat	Baart de la Faillestraat					
	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N
<2 jaar	2,13	1,23	15	3,26*	1,49	17
2 tot 5 jaar	1,78	1,04	17	3,54*	1,75	16
5 tot 10 jaar	2,10	1,18	7	4,48*	2,08	5
10 > jaar	3,34	1,70	12	4,12	1,24	8

*significant met $p < 0,05$.

De sociale cohesie naar hoofdbezigheid is uiteengezet in de tabellen 4.4a en 4.4b. Hieruit blijkt dat in het algemeen de werkloze buurtbewoners het hoogst scores op sociale cohesie. De sociale cohesie van zowel de werkende als werkloze buurtbewoners in de Baart de la Faillestraat is significant toegenomen.

Tabel 4.4a Gemiddelde sociale cohesie uiteengezet naar hoofdbezigheid

Straat	Johan de Wittstraat					
	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N
Student/scholier	1,36	0,97	12	1,12	1,02	13
Betaalde werkzaamheden	1,76	1,02	40	1,75	0,91	23
Werkloos	2,31	1,45	10	1,93	1,36	11

¹huisvrouwen, gepensioneerde en de anders categorie buiten beschouwing gelaten.

Tabel 4.4b Gemiddelde sociale cohesie uiteengezet naar hoofdbezigheid

Straat	Baart de la Faillestraat					
	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N
Student/scholier	2,69	1,11	14	3,75	1,32	7
Betaalde werkzaamheden	2,13	1,39	32	3,38*	1,73	29
Werkloos	1,37	1,03	4	4,31*	1,16	5

*significant met $p < 0,05$.

In de tabellen 4.5a en 4.5b wordt gekeken naar de leeftijd en sociale cohesie. De bewoners die 51 jaar of ouder zijn scoren gemiddeld het hoogst op sociale cohesie in beide straten. Daarnaast is de sociale cohesie in de leeftijdsgroep van 26 tot 50 jaar in de Baart de la Faillestraat significant toegenomen.

Tabel 4.5a Gemiddelde sociale cohesie uiteengezet naar leeftijdsgroepen

Straat	Johan de Wittstraat					
	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N
18 - 25 jaar	1,03	0,35	4	1,24	1,21	13
26 - 50 jaar	1,77	1,08	59	1,72	0,95	31
51 > jaar	2,45	1,35	11	2,15	1,41	13

Tabel 4.5b Gemiddelde sociale cohesie uiteengezet naar leeftijdsgroepen

Straat	Baart de la Faillestraat					
	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N
18 - 25 jaar	2,36	1,06	10	3,05	1,76	10
26 - 50 jaar	2,06	1,22	35	3,57*	1,63	29
51 > jaar	3,53	2,24	6	4,77	0,66	7

*significant met $p < 0,05$.

Uit de analyses blijkt verder dat er geen significant verschil in sociale cohesie is tussen mannen en vrouwen in beide straten. Hetzelfde geldt voor opleidingsniveau. Het verschil in sociale cohesie tussen huurwoningen en koopwoningen is lastig te meten, dit komt doordat erin de steekproef van de Johan de Wittstraat geen koopwoningen voorkomen en in de Baart de la Faillestraat maar een beperkt aantal (vier in totaal).

4.2 Verantwoordelijkheid

Uit tabel 4.6 blijkt dat de bewoners in beide straten hun straat overzichtelijk vinden, er zitten geen rare bochten in de straat of bepaalde plekken die zo op het eerste gezicht moeilijk te zien zijn. In de Johan de Wittstraat is dit 93% en in de Baart de la Faillestraat is dit 91%. Ook zijn de bewoners van beide straten tevreden met het aanzicht van de straat. In de Johan de Wittstraat is dit 73% en in de Baart de la Faillestraat is dit 82%.

Tabel 4.6 Vindt u de straat voldoende of onvoldoende overzichtelijk?

Straat	Johan de Wittstraat	Baart de la Faillestraat
	N=57	N=46
	2012	2012
Onoverzichtelijk	2%	7%
Neutraal	5%	2%
Overzichtelijk	93%	91%

In de tabellen 4.7 a en 4.7b staan percentages over hoe verantwoordelijk bewoners zich voelen voor de woonomgeving. Naar voren komt dat bewoners van beide straten zich verantwoordelijk voelen voor het onderhoud aan de binnenkant van de woning. Ook voor de voor- of achtertuin voelen respectievelijk 89% en 88% zich verantwoordelijk. Bewoners scoren in beide straten gemiddeld relatief laag wanneer het gaat om het schoon houden van de straat.

Tabel 4.7a Verantwoordelijkheidsgevoel bewoners

Johan de Wittstraat	Eens	Neutraal	Oneens
Ik voel me verantwoordelijk voor het schoon houden van de straat	63%	13%	24%
Ik voel me verantwoordelijk voor het voor het schoonhouden van voor/achtertuin of balkon/portiek	89%	7%	4%
Ik voel me verantwoordelijk voor het onderhoud aan de binnenkant van mijn woning	91%	5%	4%

Tabel 4.7b Verantwoordelijkheidsgevoel bewoners

Baart de la Faillestraat	Eens	Neutraal	Oneens
Ik voel me verantwoordelijk voor het schoon houden van de straat	54%	11%	35%
Ik voel me verantwoordelijk voor het voor het schoonhouden van voor/achtertuin of balkon/portiek	88%	11%	3%
Ik voel me verantwoordelijk voor het onderhoud aan de binnenkant van mijn woning	98%	2%	-

4.3 Conclusie

- De gemiddelde sociale cohesie is in de Baart de la Faillestraat significant toegenomen ten opzichte van de nulmeting.
- Straatbewoners die alleenstaand zijn, getrouwd, langer dan 10 jaar woonachtig in de straat, werkloos of ouder dan 51 jaar scoren gemiddeld het hoogst op sociale cohesie.

5. LEEFBAARHEID

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de analyses van leefbaarheid besproken. Hierbij wordt onderzocht of er een verschil is tussen de resultaten van de nulmeting en de resultaten van de vervolgmeting.

5.1 Resultaten

In tabel 5.1 zijn de resultaten van de vraag: *Als u uw woning een rapportcijfer van 1 tot 10 zou moeten geven, welk cijfer geeft u dan?* weergegeven. In 2010 hebben de bewoners van de Johan de Wittstraat gemiddeld een 6,45 voor hun woning gegeven. Dit cijfer is in 2012 gestegen naar 7,07. Deze rapportcijfers verschillen significant van elkaar. De bewoners van de Johan de Wittstraat beoordelen hun woning in 2012 dus significant beter dan ze in 2010 deden. In de Baart de la Faillestraat is in tegenstelling tot de Johan de Wittstraat een daling in het rapportcijfer te zien. In 2009 hebben de bewoners hun woning met gemiddeld een 7,18 beoordeeld, in 2012 geven de bewoners gemiddeld nog maar een 6,77. Deze cijfers blijken niet significant van elkaar te verschillen.

Tabel 5.1 Rapportcijfer woning

Straat	Johan de Wittstraat		Baart de la Faillestraat	
	N=75	N=57	N=51	N=44
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
Gemiddelde	6,45	7,07*	7,18	6,77
Standaarddeviatie	1,51	1,21	1,01	1,66
Minimum	2	4	4	1
Maximum	9	10	9	10

*significant met $p < 0,05$.

Indien een respondent een onvoldoende voor de woning heeft gegeven, is de vraag gesteld wat hier de reden voor is. De meest genoemde reden voor een onvoldoende in de Johan de Wittstraat is in 2010 de gehorigheid van de woning. In 2012 vinden de respondenten de woning te klein. Dezelfde twee redenen zijn in de nul- en vervolgmeting van de Baart de la Faillestraat genoemd.

Tabel 5.2 geeft de verdeling weer van de antwoorden op de vraag of de respondent van plan is binnen twee jaar te gaan verhuizen. Het blijkt dat in beide straten het percentage bewoners dat beslist niet wil verhuizen is gestegen ten opzichte van de nulmeting. Het percentage van bewoners dat aangegeven heeft (misschien) te willen verhuizen is gedaald. Bij het onderzoeken of er een verschil is tussen de nul- en vervolgmeting is gebruik gemaakt van een Chi-kwadraat analyse. Hierbij is het antwoord 'beslist niet' afgezet tegen de andere antwoorden. Het blijkt dat het verschil tussen de nul- en vervolgmeting in beide straten niet significant is.

Tabel 5.2 Bent u van plan om binnen twee jaar te gaan verhuizen?

Straat	Johan de Wittstraat		Baart de la Faillestraat	
	N=75	N=57	N=51	N=46
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
Beslist niet	20%	35%	37%	50%
Misschien	33%	26%	14%	22%
Zou wel willen, maar kan niets vinden	5%	5%	2%	2%
Beslist wel	36%	27%	41%	24%
Al nieuwe woning	1%	4%	4%	-
Geen idee	4%	4%	2%	2%

Johan de Wittstraat: Chi²-analyse p=0,05.

Baart de la Faillestraat: Chi²-analyse p=0,20.

Indien de respondent aangegeven heeft (misschien) te willen verhuizen, is gevraagd wat hier de belangrijkste reden voor is. De resultaten hiervan zijn weergegeven in tabel 5.3. Bij zowel de nulmeting als in de vervolgmeting is de voornaamste reden om te gaan verhuizen dat de bewoners de huidige woning te klein vinden. Het meest gegeven antwoord onder de categorie 'anders' is het willen kopen van een huis.

Tabel 5.3 Wat is voor u de belangrijkste reden om te gaan verhuizen?

Straat	Johan de Wittstraat		Baart de la Faillestraat	
	N=53	N=35	N=32	N=17
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
Werk/studie	21%	26%	24%	29%
Gezondheid	4%	-	3%	-
Te klein	24%	37%	41%	29%
Slecht onderhoud	6%	-	3%	-
Huidige woonbuurt	9%	17%	6%	12%
Overlast op straat	9%	-	-	12%
Buren	7%	-	-	-
Anders	19%	20%	22%	18%

*significant met p<0,05.

Tabel 5.4 geeft het gemiddelde rapportcijfer weer dat de bewoners aan hun woonomgeving toekennen. Bewoners van de Johan de Wittstraat geven in tijdens de herhaalmeting een hoger cijfer dan ze ten tijde van de nulmeting hebben gegeven: het gemiddelde cijfer gaat van een 5,64 naar een 6,16. Uit de analyses blijkt dat deze stijging niet significant is. Het gemiddelde in de Baart de la Faillestraat is in 2012 6,98.

Tabel 5.4 Welk rapportcijfer geeft u aan de straat als woonomgeving?

Straat	Johan de Wittstraat		Baart de la Faillestraat	
	N=75	N=57	N=0	N=46
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
Gemiddelde	5,64	6,16	-	6,98
Standaarddeviatie	1,82	1,28	-	1,22
Minimum	1	3	-	1
Maximum	9	9	-	9

*significant met p<0,05.

Het gemiddelde rapportcijfer dat de bewoners aan de leefbaarheid in hun straat hebben gegeven is te zien in tabel 5.5. Dit cijfer is licht gestegen in vergelijking met de nulmeting. Deze stijging is echter zo gering, dat deze niet significant is. Gemiddeld wordt er in de Baart de la Faillestraat een 7,07 gegeven voor de leefbaarheid. De Baart de la Faillestraat scoort dus gemiddeld hoger op leefbaarheid dan de Johan de Wittstraat.

Tabel 5.5 Welk rapportcijfer geeft u aan de leefbaarheid in de straat?

Straat	Johan de Wittstraat		Baart de la Faillestraat	
	N=75	N=57	N=0	N=46
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
Gemiddelde	6,24	6,51	-	7,07
Standaarddeviatie	1,47	1,24	-	1,29
Minimum	2	3	-	1
Maximum	9	9	-	9

*significant met $p < 0,05$.

In tabel 5.6 wordt het gemiddelde van het door de bewoners gegeven rapportcijfer aan de kwaliteit van de bestrating weergegeven. De bewoners van de Johan de Wittstraat hebben tijdens de nulmeting gemiddeld een 6,36 aan de kwaliteit van de bestrating gegeven. In 2012 is dit cijfer gestegen naar een 7,28. Dit verschilt significant van elkaar. Dit wil zeggen dat de bewoners de bestrating in 2012 beter beoordelen dan tijdens de nulmeting. In de Baart de la Faillestraat geven de bewoners gemiddeld een 7,46 aan de kwaliteit van de bestrating.

Tabel 5.6 Welk rapportcijfer geeft u aan de kwaliteit van de bestrating in uw straat?

Straat	Johan de Wittstraat		Baart de la Faillestraat	
	N=73	N=57	N=0	N=46
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
Gemiddelde	6,36	7,28*	-	7,46
Standaarddeviatie	1,62	0,88	-	1,22
Minimum	1	6	-	2
Maximum	10	9	-	10

*significant met $p < 0,05$.

De gemiddelde cijfers die bewoners geven aan de kwaliteit van het straatmeubilair in hun staat is weergegeven in tabel 5.7. In deze tabel is te zien dat de bewoners van de Johan de Wittstraat tijdens de nulmeting een onvoldoende (5,42) aan de kwaliteit van het straatmeubilair in de straat hebben gegeven. Ten tijde van de herhaalmeting geven deze bewoners daarentegen een voldoende, namelijk een 6,54. Uit de analyses blijkt dat dit een significant verschil is. In de Baart de la Faillestraat is het gemiddelde cijfer dat de bewoners geven aan het straatmeubilair in 2012 een 6,70.

Tabel 5.7 Welk rapportcijfer geeft u aan de kwaliteit van het straatmeubilair in uw straat?

Straat	Johan de Wittstraat		Baart de la Faillestraat	
	N=73	N=57	N=0	N=46
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
Gemiddelde	5,42	6,54*	-	6,70
Standaarddeviatie	1,72	1,62	-	1,67
Minimum	1	1	-	1
Maximum	8	10	-	9

*significant met $p < 0,05$.

Alhoewel de verschillen niet significant zijn, is er wel een positieve stijging waarneembaar in de beoordeling van de straat. Dit zou te maken kunnen hebben met de indruk dat bewoners van plan zijn langer in de straat te blijven wonen.

5.2 Algemene indruk leefbaarheid

De bewoners van beide straten geven aan dat er sprake is van een “slechte” en een “goede” kant van de straat. Bij de Johan de Wittstraat zou dit gaan om het gedeelte van straat meer aan het eind, in de buurt van de speeltuin. Hier zou meer overlast zijn en meer drugs

gedeald worden. In de Baart de la Faillestraat staat vooral het begin van de straat, aan de kant van de Jan Hissink Jansenstraat, bekend als een minder goed deel van de straat en dan in het bijzonder de kant van de even huisnummers. Met name meer dronken mensen op straat zorgen daar voor meer overlast. Ook stelt een aantal bewoners dat hier meer sprake is van drugsoverlast. Het gaat hier om het gedeelte waar de meeste sociale huurwoningen staan. Deze indruk wordt ondersteund door de eigen observaties.

Wat verder opvalt tijdens het afnemen van de enquêtes is dat mensen zich in eerste instantie veelal negatief uitlaten over bijvoorbeeld de straat als woonomgeving, maar deze dan vervolgens wanneer er naar een cijfer wordt gevraagd met een ruime voldoende beoordelen. Bovendien geven de meeste bewoners te kennen “wel wat gewend te zijn”. Ze geven dan aan dat er wel drugs gebruikt wordt maar dat ze hier geen last van hebben. Een ander veelvoorkomend voorbeeld is dat bewoners aangeven de burens constant te horen, maar dit niet als geluidsoverlast beschouwen, omdat dit zo is geweest in alle huizen waar ze woonden. Hierdoor is het soms lastig om erachter te komen in hoeverre er nu werkelijk sprake is van verschillende vormen van overlast. Wellicht zou dit in een buurt met koopwoningen wel worden ervaren als drugs- en/of geluidsoverlast.

5.3 Conclusie

- De bewoners van de Johan de Wittstraat geven in 2012 hun woning een significant hoger cijfer dan ze ten tijde van de nulmeting in 2009 hebben gegeven.
- In de Johan de Wittstraat kennen de bewoners in 2012 aan de kwaliteit van de bestrating en het straatmeubilair een significant hoger cijfer toe ten opzichte van de nulmeting.
- In de Baart de la Faillestraat kan een vergelijking niet worden gemaakt vanwege ontbrekende data uit de nulmeting. Wel kan worden gesteld dat de bewoners van de Baart de la Faillestraat een hoger cijfer toekennen aan de straat als woonomgeving, de leefbaarheid in de straat, de kwaliteit van het straatmeubilair en de kwaliteit van de bestrating dan de bewoners van de Johan de Wittstraat.

6. ONVEILIGHEID

In dit hoofdstuk wordt de onveiligheid besproken. De onveiligheid wordt gemeten aan de hand van onveiligheidsbeleving, het aantal vervelende voorvallen en misdrijven in de straat en het slachtofferschap.

6.1 Onveiligheidsbeleving

De veiligheidsbeleving van de bewoners is aan de hand van meerdere vragen gemeten. Ten eerste is er naar een rapportcijfer van 1 tot en met 10 over de veiligheid in de straat gevraagd. In tabel 6.1 is weergegeven wat het gemiddelde rapportcijfer voor de veiligheid is in beide straten. Hier is ook weergegeven wat het gemiddelde cijfer in de vorige meting in dezelfde straat was. In tabel 6.1 is te zien dat het gemiddelde rapportcijfer voor veiligheid in de Johan de Wittstraat van een 5,81 stijgt naar een 6,12. Dit verschil is niet significant. In de Baart de la Faillestraat is het cijfer twee tienden omhoog gegaan van een 7,16 in 2009 naar een 7,18 in 2012. Dit verschil is ook niet significant.

Tabel 6.1 Rapportcijfer veiligheid

Straat	Johan de Wittstraat N=74		Baart de la Faillestraat N=51	
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
Gemiddelde	5,81	6,12	7,16	7,18
Standaard deviatie	1,70	1,48	1,10	1,40
Minimum	1	2	3	1
Maximum	9	9	9	10

Naast het rapportcijfer voor de veiligheid is ook gevraagd of de bewoners zich wel eens onveilig voelen. De resultaten worden in tabel 6.2 weergegeven. In de Johan de Wittstraat voelt 53% zich wel eens onveilig. In de Baart de la Faillestraat is dit slechts 24%. In de nulmeting was dit in de Johan de Wittstraat 45% en in de Baart de la Faillestraat 20%. Om te onderzoeken of er een verschil tussen de nul- en vervolgmeting is wordt gebruik gemaakt van een Chi-kwadraat analyse. Deze wijst uit dat er geen significant verschil is tussen de nul- en vervolgmeting in beide straten. Wel is het percentage mensen dat zich onveilig voelt in de Johan de Witstraat hoog te noemen in vergelijking met de Baart de la Faillestraat, maar ook met het stadsgemiddelde van 19%.

Tabel 6.2 Voelt u zich wel eens onveilig?

Straat	Johan de Wittstraat N=75		Baart de la Faillestraat N=51	
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
Ja	45%	53%	20%	24%
Nee	55%	47%	80%	76%

Johan de Wittstraat: Chi²-analyse p=0,37.

Baart de la Faillestraat: Chi²-analyse p=0,57.

Als laatste is de onveiligheidsbeleving gemeten aan de hand van een schaal voor subjectieve veiligheidsbeleving. Deze schaal komt voort uit drie vragen uit de enquête namelijk: doet u 's nachts de deur wel eens niet open wanneer er wordt aangebeld, voelt u zich 's nachts weleens onveilig op straat en doet u 's avonds weleens niet open. In tabel 6.3 worden de gemiddelden weergegeven van de subjectieve veiligheid. Een lage score op deze

schaal houdt in dat de bewoners zich onveilig voelen. Dus hoe hoger de score, hoe veiliger een bewoner zich voelt. De schaal loopt van 0 tot 12. Het cijfer van de Johan de Wittstraat is vrijwel gelijk gebleven aan de nulmeting. Dit verschil is niet significant. In de Baart de la Faillestraat is de subjectieve veiligheid significant verbeterd van een 6,43 naar een 8,13.

Tabel 6.3 Subjectieve veiligheid

Straat	Johan de Wittstraat		Baart de la Faillestraat	
	N=74	N=57	N=51	N=45
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
Gemiddelde	7,66	7,71	6,43	8,13*
Standaarddeviatie	1,37	1,70	1,19	1,86

*significant met $p < 0,05$.

6.2 Vervelende voorvallen en misdrijven

In de enquête wordt de bewoners gevraagd om van achttien verschillende voorvallen en misdrijven aan te geven in welke mate deze plaatsvinden in de straat. Deze achttien verschillende voorvallen en misdrijven zijn onderverdeeld in vijf categorieën. Per categorie zal besproken worden wat de verschillen zijn tussen de nulmeting en de herhalingsmeting. Een lage score betekent dat de bewoner het idee heeft dat het desbetreffende voorval niet vaak voorkomt in de straat.

In tabel 6.4 worden de resultaten van de Johan de Wittstraat weergegeven. Opvallend is dat in alle categorieën het gemiddelde is gedaald. De veranderingen zijn echter niet significant.

Tabel 6.4 Plaatsvinden van voorvallen en misdrijven in de Johan de Wittstraat naar de mening van bewoners

Straat	Johan de Wittstraat					
	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N
Geluidsoverlast	2,05	0,71	71	1,90	0,74	56
Geweld en bedreiging	1,40	0,77	63	1,30	0,55	55
Afval en rommel	1,86	0,65	70	1,64	0,67	56
Diefstal en inbraak	1,96	0,75	48	1,80	0,68	49
Andere vormen van overlast	1,82	0,71	70	1,76	0,68	56

In tabel 6.5 worden de resultaten van het naar de mening van bewoners voorkomen van voorvallen en misdrijven in de Baart de la Faillestraat weergegeven. Ook hier is het gemiddelde in bijna elke categorie gedaald. Deze resultaten zijn echter niet significant.

Tabel 6.5 Plaatsvinden van voorvallen en misdrijven in de Baart de la Faillestraat naar de mening van bewoners

	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N
Geluidsoverlast	1,89	0,755	51	1,78	0,763	46
Geweld en bedreiging	1,24	0,511	47	1,25	0,509	46
Afval en rommel	1,65	0,615	50	1,56	0,547	46
Diefstal en inbraak	1,45	0,600	38	1,31	0,479	39
Andere vormen van overlast	1,53	0,655	49	1,52	0,580	45

6.3 Slachtofferschap

Het slachtofferschap wordt gemeten aan de hand van de vraag of de respondenten zelf in de afgelopen twaalf maanden slachtoffer zijn geweest van fietsendiefstal, diefstal uit auto, beschadiging van auto, bedreiging, geweld of inbraak.

In tabel 6.6 is te zien dat in beide straten het voorval fietsendiefstal het meest voorkomt. In de Johan de Wittstraat is 33% van de respondenten in de afgelopen twaalf maanden slachtoffer geweest van fietsendiefstal. Dit percentage ligt 8% hoger dan bij de nulmeting. Dit verschil blijkt niet significant te zijn. In de Baart de la Faillestraat is fietsendiefstal van 14% gedaald naar 11%. Ook het percentage beschadiging van auto (11%) ligt hoog in de Baart de la Faillestraat ten opzichte van de andere voorvallen en misdrijven. Het aantal bedreigingen is in de Baart de la Faillestraat gestegen van 2% naar 9%. Dit resultaat is niet significant. In de Johan de Wittstraat ligt dit percentage nog hoger, namelijk op 11%.

Tabel 6.6 Slachtofferschap

Straat	Johan de Wittstraat		Baart de la Faillestraat	
	N=75	N=57	N=51	N=45
	Nulmeting	Herhaalmeting	Nulmeting	Herhaalmeting
Fietsendiefstal	25%	33%	14%	11%
Diefstal uit auto	5%	7%	0%	0%
Beschadiging van auto	19%	18%	12%	11%
Bedreiging	11%	11%	2%	9%
Geweld	5%	4%	0%	7%
Inbraak	5%	0%	8%	2%

6.4 Conclusie

- In de Baart de la Faillestraat is het subjectieve veiligheidsgemiddelde significant gestegen van 6,43 naar 8,13. In de Johan de Wittstraat is de veiligheidsbeleving ongewijzigd gebleven.
- Ongeveer één op de tien bewoners is weleens bedreigd in beide straten, dit is enigszins toegenomen ten opzichte van de nulmeting
- In de Johan de Wittstraat is het afgelopen jaar een derde van de bewoners (33%) slachtoffer geweest van fietsdiefstal tegenover ruim een tiende (11%) in de Baart de la Faillestraat. In de Johan de Wittstraat is dit aantal licht toegenomen ten opzichte van de nulmeting en in de Baart de la Faillestraat is het aantal slachtoffers afgenomen.

7. MAATREGELLEN

In dit hoofdstuk worden de analyses van de maatregelen voor zowel de Johan de Wittstraat als de Baart de la Faillestraat besproken. De betrokkenheid bij de verbetering van leefbaarheid en veiligheid is gemeten. Ook zijn de genomen maatregelen geëvalueerd.

7.1 Betrokkenheid aanpak veiligheid en leefbaarheid

In tabel 7.1a en 7.1b staan de percentages weergegeven over het wel of niet betrokken voelen bij de aanpak van leefbaarheid en veiligheid. Uit tabel 7.1a blijkt dat ruim de helft van de bewoners van de Johan de Wittstraat vindt dat er voldoende aandacht is voor het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid in de desbetreffende straat. Daarnaast vindt 30% van de bewoners dat ze onvoldoende worden geïnformeerd over de aanpak van veiligheid en leefbaarheid. Er zijn niet veel bewoners die de instanties onvoldoende bereikbaar vinden, namelijk 14%.

Tabel 7.1a Percentage bewoners dat zich betrokken voelt bij aanpak van veiligheid en leefbaarheid
Straat

Straat	Johan de Wittstraat					
	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Voldoende	Onvol- doende	Weet niet	Voldoende	Onvol- doende	Weet niet
Aandacht voor verbeteren veiligheid en leefbaarheid in de straat	45,3%	41,3%	13,3%	54,4%	22,8%	22,8%
Geïnformeerd over aanpak van veiligheid en leefbaarheid?	44%	37,3%	17,3%	57,9%	28,1%	14,0%
Straat betrokken bij aanpak veiligheid en leefbaarheid	40%	32%	28%	57,9%	35,1%	7,0%
Instanties bereikbaar voor meldingen/klachten over leefbaarheid en overlast?	48%	18,7%	33,3%	52,6%	14,0%	33,3%

Uit tabel 7.1b blijkt dat 22% van de bewoners van de Baart de la Faillestraat vindt dat er te weinig aandacht is voor het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in de straat. Bijna een derde (30%) van de bewoners vindt dat ze hier onvoldoende over geïnformeerd worden. Het percentage bewoners dat vindt dat ze voldoende betrokken wordt bij de aanpak van veiligheid en leefbaarheid is 65%. Slechts 11% vindt dat instanties onvoldoende bereikbaar zijn voor klachten over leefbaarheid en overlast.

Tabel 7.1b Percentage bewoners dat zich betrokken voelt bij aanpak van veiligheid en leefbaarheid Straat

Straat	Baart de la Faillestraat					
	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Voldoende	Onvol- doende	Weet niet	Voldoende	Onvol- doende	Weet niet
Aandacht voor verbeteren veiligheid en leefbaarheid in de straat	66,8%	29,4%	7,8%	60,8%	21,7%	17,4%
Geïnformeerd over aanpak van veiligheid en leefbaarheid?	67,7%	25,5%	5,9%	60,8%	30,4%	8,7%
Straat betrokken bij aanpak veiligheid en leefbaarheid	19,6%	60,8%	19,6%	65,2%	19,6%	15,2%
Instanties bereikbaar voor meldingen en klachten over leefbaarheid en overlast?	51%	9,8%	39,2%	52,1%	10,9%	37%

Uit tabel 7.2a blijkt dat de Johan de Wittstraat significante verbeteringen laat zien. De bewoners vinden duidelijk dat er meer aandacht is voor het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid in de straat. Tevens zijn ze van mening dat ze beter worden geïnformeerd over de aanpak van veiligheid en leefbaarheid. Bewoners beantwoorden de vraag of de straat betrokken is bij de aanpak van veiligheid en leefbaarheid vaker positief, maar dit verschil blijkt niet significant. Wel is er volgens de bewoners een significante verbetering in de bereikbaarheid van instanties voor meldingen en klachten over leefbaarheid en overlast.

Tabel 7.2a Gemiddelden betrokkenheid bij aanpak van veiligheid en leefbaarheid

Straat	Johan de Wittstraat					
	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N
Aandacht voor verbeteren veiligheid en leefbaarheid in de straat?	2,49	0,700	65	2,91*	0,709	44
Geïnformeerd over aanpak van veiligheid en leefbaarheid?	2,53	0,593	62	2,86*	0,764	49
Straat betrokken bij aanpak veiligheid en leefbaarheid?	2,54	0,593	64	2,68	0,701	53
Instanties bereikbaar voor meldingen en klachten over leefbaarheid en overlast?	2,6	0,621	50	3,00*	0,658	38

*significant met $p < 0,05$.

Uit tabel 7.2b blijkt dat er ten opzichte van de nulmeting geen significante verschillen zijn in de Baart de la Faillestraat.

Tabel 7.2b Gemiddelden betrokkenheid bij aanpak van veiligheid en leefbaarheid

Straat	Baart de la Faillestraat					
	Nulmeting			Herhaalmeting		
	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	N
Aandacht voor verbeteren veiligheid en leefbaarheid in de straat?	2,79	0,690	47	2,79	0,528	38
Geïnformeerd over aanpak van veiligheid en leefbaarheid?	2,83	0,663	48	2,67	0,650	42
Straat betrokken bij aanpak veiligheid en leefbaarheid?	2,80	0,601	41	2,92	0,703	39
Instanties bereikbaar voor meldingen en klachten over leefbaarheid en overlast?	3,10	0,651	31	2,93	0,651	29

*significant met $p < 0,05$.

Tabel 7.3 geeft de betrokkenheid van de bewoners en instanties weer. Uit tabel 7.3 blijkt dat in de Johan de Wittstraat 46% van de bewoners vindt dat er momenteel leefbaarheid- en veiligheidsproblemen spelen. In de Baart de la Faillestraat is dit 36%. In beide straten is de helft van de bewoners op de hoogte van het feit dat er maatregelen genomen worden. Opvallend bij beide straten is dat een groot aantal bewoners vindt dat bewoners een rol kunnen spelen in maatregelen die er genomen worden. Ook is meer dan de helft van de bewoners zelf bereid een actieve inspanning te leveren. Een lager percentage bewoners heeft zelf een actieve inspanning geleverd de afgelopen 12 maanden, maar in de Baart de la Faillestraat is dit nog altijd 33%. In de Johan de Wittstraat is dit bijna een kwart (23%) van de bewoners. Het relatief hoge percentage in de Baart de la Faillestraat is waarschijnlijk het gevolg van de schoonmaakactie die in het kader van Lentekriebels heeft plaatsgevonden in de week voordat de enquête is afgenomen. In de Johan de Wittstraat is de Lentekriebelsactie in het afgelopen jaar niet gehouden.

Tabel 7.3 Mening bewoners over betrokkenheid van instanties en rol bewoners

Straat	Johan de Wittstraat		Baart de la Faillestraat	
	N=75	N=57	N=51	N=45
	Ja	Nee	Ja	Nee
Wordt er gereageerd op klachten/meldingen over overlast en leefbaarheid?	30%	25%	37%	15%
Doen instanties wat ze zeggen bij het verbeteren van veiligheid en leefbaarheid?	35%	16%	27%	13%
Worden er maatregelen genomen om veiligheid en leefbaarheid te verbeteren?	51%	30%	48%	28%
Spelen er op dit moment problemen in uw straat waar organisaties zich op moeten richten?	46%	53%	36%	62%
Vindt u dat bewoners een rol kunnen spelen in maatregelen die in uw straat worden genomen?	81%	14%	91%	7%
Als er maatregelen worden genomen bent u dan bereid daar een actieve inspanning aan te leveren?	53%	47%	57%	44%
Bent u de afgelopen 12 maand actief geweest om de veiligheid en leefbaarheid in uw straat te verbeteren?	23%	77%	33%	67%

7.2 Evaluatie maatregelen

De afgelopen jaren is in beide straten een aantal maatregelen genomen. In de Baart de la Faillestraat bestaan deze maatregelen uit de invoering van een meldpunt voor overlast en zorg, de aanpak van overlastpanden, de herinrichting van de openbare ruimte en de Lentekriebels actie. Bij de herinrichting van de openbare ruimte is er aandacht besteed aan een bredere stoep en aan de groenvoorziening door het plaatsen van meer bomen en een grasveld. De Lentekriebelsactie is een schoonmaakactie waarbij bewoners samen onder leiding van de milieudienst de buurt schoonmaken. In de Johan de Wittstraat betreffen de maatregelen buurtbezoeken, de invoering van een meldpunt, ook de Lentekriebels actie, de aanpak van drugsoverlast, jeugdactiviteiten en de stratenactie (dit is een schoonmaakactie die meer op straatniveau plaatsvindt). De stratenactie heeft wel in de afgelopen 12 maanden plaatsgevonden maar niet heel recentelijk.

De bekendheid van de getroffen maatregelen lopen erg uiteen. De aanpak van drugsoverlast is in de Johan de Wittstraat bekend bij 19% van de bewoners. Daarentegen is de Lentekriebels actie in de Baart de la Faillestraat bij 91% van de bewoners bekend.

Uit tabel 7.4a blijkt dat de maatregelen in de Johan de Wittstraat niet erg bekend zijn. De bekendste maatregel is de stratenactie, deze maatregel is bekend bij 51% van de bewoners. De rest van de maatregelen is minder bekend. Bewoners hebben weinig kennis van de aanpak van drugsoverlast en de buurtbezoeken.

Tabel 7.4a Percentage bewoners dat bekend is met getroffen maatregelen

Johan de Wittstraat	Ja, van gehoord/bekend mee	Nee, ken ik niet
Buurtbezoeken	25%	60%
Meldpunt	35%	47%
Lentekriebels	37%	49%
Aanpak drugsoverlast	19%	61%
Jeugdactiviteiten	40%	44%
Stratenactie	51%	33%

Ook in de Baart de la Faillestraat zijn veel bewoners niet op de hoogte van maatregelen. Uit tabel 7.4b blijkt dat de Lentekriebel actie bij de meeste mensen (91%) bekend is en wordt als positief ervaren. Het meldpunt overlast en zorg is bij meer dan de helft van de bewoners bekend. Het meldpunt overlast en zorg wordt door bijna iedereen die het kent als neutraal of positief ervaren. De aanpak van overlastpanden is daarentegen bij het merendeel, namelijk 80% niet bekend. De herinrichting openbare ruimte is bij 61% bekend.

Tabel 7.4b Percentage bewoners dat bekend is met getroffen maatregelen

Baart de la Faillestraat	Ja, van gehoord/bekend mee	Nee, ken ik niet
Meldpunt overlast en zorg	57%	44%
Aanpak overlastpanden	20%	80%
Herinrichting openbare ruimte	61%	39%
Lentekriebels	91%	9%

Uit tabel 7.5 blijkt dat in de Johan de Wittstraat bijna alle maatregelen als neutraal of voldoende zijn beoordeeld. Alleen de buurtbezoeken en de Lentekriebelsactie zijn door een beperkt deel van de bewoners (respectievelijk 13% en 15%) als onvoldoende beoordeeld.

Tabel 7.5a Beoordeling maatregelen door bewoners (%)

Johan de Wittstraat	Voldoende	Neutraal	Onvoldoende
Buurtbezoeken	62,5%	25%	12,5%
Meldpunt	50%	50%	0%
Lentekriebels	50%	35%	15%
Aanpak drugsoverlast	60%	40%	0%
Jeugdactiviteiten	55%	45%	0%
Stratenactie	68%	32%	0%

In tabel 7.5b is te zien dat ook in de Baart de la Faillestraat 23% van de respondenten de herinrichting van de openbare ruimte als onvoldoende beoordeelt. Daarnaast beoordeelt 4% van de bewoners het meldpunt overlast en zorg als onvoldoende.

Tabel 7.5b Beoordeling maatregelen door bewoners (%)

Baart de la Faillestraat	Voldoende	Neutraal	Onvoldoende
Meldpunt overlast en zorg	61%	35%	4%
Aanpak overlastpanden	78%	22%	-
Herinrichting openbare ruimte	54%	23%	23%
Lentekriebels/grofvuilactie	69%	14%	5%

Bij de open vragen in de Baart de la Faillestraat is naar voren gekomen dat bewoners over het algemeen wel tevreden zijn over de herinrichting, alleen dat sommige onderdelen verkeerd zijn aangepakt. Zo waren er volgens bewoners voor de herinrichting meer parkeerplekken beschikbaar. Ook zijn er naar hun mening te weinig bankjes, namelijk maar twee. Daarnaast is door verscheidene bewoners gezegd dat deze niet handig geplaatst zijn. Één van de twee bankjes staat namelijk voor een overlastpand. Bewoners hebben aangegeven dat zij daar niet graag zitten, met als gevolg dat het andere bankje vaak bezet is.

7.3 Klachten en eigen inbreng

In de Johan de Wittstraat dragen bewoners zelf ook maatregelen aan. Een veelgehoorde maatregel is het aanpakken van drugsoverlast. Tevens hebben veel bewoners aangegeven meer toezicht op prijs te stellen. Hiermee bedoelen ze veelal meer politie in de straat. Verder is er aangedragen dat de acties die in de straat zijn gehouden beter gepromoot moeten worden. Verder klagen mensen over het tekort aan parkeergelegenheid. Er mogen plekken bijkomen of er zouden parkeervergunningen uitgegeven moeten worden zodat bewoners uit andere straten de auto niet meer in de Johan de Wittstraat kunnen parkeren. Ook staat er redelijk vaak afval naast de container. Volgens bewoners zou hier strenger op gecontroleerd moeten worden. Verder is er iemand die graag een deel van de huurwoningen in de verkoop zou zien gaan. Hierdoor komen er meer sociale klassen in de straat en dat zal de sociale cohesie ten goede komen.

In de Baart de la Faillestraat klagen de bewoners ook met name over geluids- en drugsoverlast. Daarnaast wordt ook hier melding gemaakt van te weinig parkeervakken. Ook de fiets kan je niet goed stallen en moet vaak wel tegen de heg of in het paadje worden geparkeerd. Daarnaast dragen de bewoners ook aan om meer inspraak in het beleid te krijgen.

7.4 Conclusie

- In de Johan de Wittstraat zijn er enkele significante verschillen aangetoond. De bewoners vinden dat er meer aandacht is voor het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid in de straat. Ook worden ze beter geïnformeerd over de aanpak van veiligheid en leefbaarheid en vinden ze dat instanties beter bereikbaar zijn voor klachten en meldingen.
- In de Baart de la Faillestraat zijn weinig bewoners op de hoogte van getroffen maatregelen.
- Veelvoorkomende problemen in beide straten zijn drugs- en geluidsoverlast.

8. CONCLUSIES

De belangrijkste conclusie die uit dit rapport kan worden getrokken is dat over het algemeen de veiligheids- en leefbaarheidsbeleving van de bewoners in de Johan de Wittstraat en de Baart de la Faillestraat is verbeterd ten opzichte van de nulmeting.

De onderzoeksvraag die in dit rapport centraal heeft gestaan is:

In hoeverre is de veiligheids- en leefbaarheidsbeleving van de bewoners van de Johan de Wittstraat en de Baart de la Faillestraat verbeterd ten aanzien van de nulmeting? Welke aanbevelingen kunnen worden gedaan om de veiligheid en leefbaarheid van beide straten (verder) te verbeteren?

De drie kenmerken van leefbaarheid, fysieke omgeving, sociale cohesie en (subjectieve) veiligheid (De Hart, 2002) vormen de rode draad bij het beantwoorden van deze vraag. In de afgelopen twee jaar is door de gemeente in beide straten een pakket aan maatregelen genomen. Deze maatregelen zullen hieronder kort genoemd worden. Ook worden conclusies getrokken aan de hand van de betrokkenheid van de bewoners bij het vergroten van de leefbaarheid en veiligheid.

8.1 Sociale cohesie

De sociale cohesie is in de Baart de la Faillestraat sterk toegenomen. In de Johan de Wittstraat is er geen sprake geweest van een verandering ten opzichte van de nulmeting. Een kanttekening bij deze resultaten is het feit dat in het weekend voorafgaand aan de dataverzameling in de Baart de la Faillestraat de Lentekriebels schoonmaakactie is gehouden. Wanneer verschillende individuen samenwerken aan een gemeenschappelijk doel, versterkt dit het gevoel van onderlinge afhankelijkheid en wordt het 'wij-gevoel' sterker (Lindenberg 1998). Bewoners herinneren zich bovendien nog goed dat er iets is georganiseerd in de straat en dat ze samengewerkt hebben (twee vragen in de schaal van sociale cohesie). Dit kan de resultaten beïnvloeden hebben. De vraag is in hoeverre dit slechts een kortdurende stijging betreft.

In beide straten is de sociale cohesie echter nog steeds laag in vergelijking met het stadsgemiddelde. In de Baart de la Faillestraat ligt dit op iets meer dan de helft van dit stadsgemiddelde en in de Johan de Witstraat is dit nog aanzienlijk lager (Gemeente Groningen, 2010). Dit houdt in dat er relatief weinig interactie plaatsvindt tussen de bewoners. Dit gaat gepaard met een lage sociale controle, weinig vertrouwen in andere bewoners en de bereidheid samen met hen te zoeken naar oplossingen voor collectieve problemen in de straat (De Hart, 2002).

Verklaringen hiervoor zouden kunnen zijn dat minder dan de helft van de mensen nog geen vijf jaar in de straat woont, er weinig koopwoningen staan en weinig mensen thuiswonende kinderen hebben. De motivatie om relaties aan te gaan met mede straatbewoners neemt toe naarmate de bewoners langer woonachtig is in dezelfde straat (Axelrod, 1984). Als bewoners van plan zijn om langer in de straat te blijven wonen zijn zij bereid te investeren in deze sociale relaties. Dit wordt vaak versterkt bij eigenaren van woningen. Bewoners met een koopwoning willen de verkoopwaarde van hun woning behouden, hebben derhalve vaak meer belang bij het leefbaar houden van hun buurt en zullen eerder relaties aangaan in

de buurt dan huurders. Uit de resultaten blijkt inderdaad dat mensen die langer dan tien jaar in de straat wonen, hoger scoren op sociale cohesie. Volgens Völker, Flap en Lindenberg (2006) zijn bovendien ontmoetingsmogelijkheden een belangrijke conditie voor het ontstaan van sociale cohesie. Het hebben van thuiswonende kinderen vergroot ontmoetingsmogelijkheden, bijvoorbeeld als kinderen naar dezelfde school worden gebracht of buiten spelen in de buurt. De kans dat ouders elkaar treffen op straat en in gesprek raken is daardoor groter.

8.2 Veiligheid

De bewoners beoordelen de veiligheid in beide straten met een voldoende. De subjectieve veiligheid is in de Baart de la Faillestraat in de afgelopen twee jaar toegenomen. Dit komt overeen met de literatuur waaruit blijkt dat een verbetering van de sociale cohesie zorgt voor een groter gevoel van veiligheid (De Hart, 2002; Hawdon en Ryan, 2011; Sampson en Groves, 1989). In de Johan de Wittstraat is hier dan ook geen verbetering in te zien. Hier voelt zelfs meer dan de helft van de bewoners zich wel eens onveilig in hun straat. In de Baart de la Faillestraat is dit minder dan een kwart, terwijl dit gemiddelde in de gemeente 19% is. Er zijn geen veranderingen gemeten in beide straten in het aantal vervelende voorvallen, zoals geluidsoverlast en bedreiging of slachtofferschap van criminaliteit. Fietsdiefstal blijft in beide straten het meest voorkomende misdrijf, maar is in de Johan de Wittstraat aanzienlijk hoger. Een derde van de bewoners (33%) is het afgelopen jaar slachtoffer geweest van fietsdiefstal tegenover ruim een tiende (11%) in de Baart de la Faillestraat.

8.3 Leefbaarheid

Leefbaarheid heeft betrekking op de woonsituatie en woonomgeving van mensen en geeft een beeld van de persoonlijke interpretatie van de buurt als woonomgeving (VROM, 2004). In beide straten geven de bewoners aan tevreden te zijn met hun eigen woning. Ook geven de bewoners van beide straten de woonomgeving, het straatmeubilair en de bestrating een voldoende. In de Johan de Wittstraat zijn de bewoners meer tevreden met hun woning, de kwaliteit van de bestrating en het straatmeubilair dan drie jaar geleden. De leefbaarheid als geheel wordt dan ook met een voldoende beoordeeld. De mening van de bewoners in de Baart de la Faillestraat is niet gewijzigd, maar zij denken positiever over de leefbaarheid in hun straat dan de bewoners in de Johan de Wittstraat.

Uit observaties blijkt ook dat het openbare deel van de beide straten redelijk schoon en goed onderhouden is. In de Baart de la Faillestraat is echter wel een grotere hoeveelheid afval in de tuintjes geobserveerd. Dit lijkt de mening van de bewoners over de woonomgeving niet te beïnvloeden. Bezien vanuit het kader van de “Broken Windows” theorie, kan dit echter wel leiden tot het overtreden van andere normen en hiermee leiden tot verdere vervuiling en criminaliteit (Keizer e.a. 2008). In de Baart de la Faillestraat lijkt hiervan geen sprake te zijn want over het algemeen geven de mensen aan bereid te zijn de straat schoon te houden.

8.4 Maatregelen

De afgelopen jaren is in beide straten een aantal maatregelen genomen. In de Baart de la Faillestraat bestaan deze maatregelen uit een meldpunt voor overlast en zorg, de aanpak van overlastpanden, de herinrichting van de openbare ruimte en de Lentekriebels actie. In de Johan de Wittstraat gaat het om buurtbezoeken, de invoering van een meldpunt, de Lentekriebels actie, de aanpak van drugsoverlast, jeugdactiviteiten en de stratenactie. Hoewel een ruime meerderheid van de bewoners in beide straten te kennen geeft voldoende geïnformeerd te worden over de aanpak van de gemeente, zijn de meeste maatregelen bij een meerderheid van de bewoners in de Johan de Wittstraat onbekend. Alleen voor de stratenactie geldt dit niet. In de Baart de la Faillestraat zijn bewoners veelal op de hoogte van de verschillende maatregelen. De aanpak van overlastpanden vormt hierop een uitzondering. In beide straten worden alle maatregelen met een voldoende beoordeeld.

Over het algemeen vindt een grote meerderheid van de bewoners in beide straten dat er een rol is weggelegd voor de bewoners bij de uitvoering van de maatregelen van de gemeente. Daarnaast is bijna iedereen van mening dat de bewoners reeds betrokken worden bij de aanpak door de gemeente. Iets meer dan helft van de bewoners in beide straten zegt ook zelf bereid te zijn een actieve inspanning te leveren aan bijvoorbeeld het schoonhouden van de straat.

Een kwart van de bewoners van de Johan de Wittstraat en ongeveer een derde van de bewoners van de Baart de la Faillestraat heeft ook zelf daadwerkelijk een actieve bijdrage geleverd in de afgelopen twaalf maanden. De belangrijkste reden die mensen geven om dit niet te doen is tijdgebrek.

8.5 Beperkingen

Een beperking van dit onderzoek is dat het niet is gebaseerd op een gecontroleerd experiment. Hierdoor is het lastig om directe conclusies te trekken over de samenhang van maatregelen en de effecten ervan. Er zijn andere factoren naast de genomen maatregelen die van invloed kunnen zijn op de ontwikkeling van de veiligheid en leefbaarheid in beide straten. Dat maakt het lastig te spreken van een effect van de maatregelen, laat staan om na te kunnen gaan welke maatregel welk effect heeft gehad. Echter, in hoeverre een gecontroleerd experiment haalbaar is, is de vraag. Wel zou de gemeente minder maatregelen tegelijk kunnen nemen zodat duidelijk kan worden wat welke maatregel oplevert.

Een andere beperking van dit onderzoek is het aantal representatieve respondenten. In totaal hebben er 103 van de in totaal 324 huishoudens meegewerkt. Dit zijn mensen die thuis waren en wanneer ze opendeden ook daadwerkelijk mee werkten. Een aantal van de straatbewoners, met name in de Johan de Wittstraat, deed de deur niet open al waren ze wel thuis. Deze groep bewoners is niet geïnterviewd terwijl de kans aanwezig is dat ze juist een afwijkende mening hadden. Het is hierdoor niet duidelijk of de resultaten representatief zijn voor de hele straat. Het is hierdoor moeilijk kleine verschillen te meten aangezien het niet mogelijk is te achterhalen in hoeverre deze op toeval berusten of ook een daadwerkelijke verandering meten. Aan de andere kant zijn de veranderingen die wel gemeten zijn dus ook vrij grote veranderingen.

Verder zouden de gemiddelde cijfers die zijn gegeven aan de verschillende aspecten van de straat een vertekend beeld kunnen geven. Tijdens het enquêteren is soms duidelijk naar

voren gekomen dat sommige bewoners niet tevreden zijn met hun eigen woning, de veiligheid of hun straat als woonomgeving. Zij beoordeelden deze aspecten echter wel met een ruime voldoende. Wellicht heeft dit te maken met een bepaalde mate van gewenning en acceptatie. Bewoners geven aan wel wat gewend te zijn waardoor ze de minder positieve kanten van de straat niet meteen als slecht beoordelen. Een andere verklaring is de mogelijkheid dat bewoners sociaal wenselijke antwoorden hebben gegeven en zijdelings hun daadwerkelijke mening te kennen hebben gegeven. Het gevolg is dat de resultaten wellicht positiever zijn dan de daadwerkelijke beleving van de bewoners.

8.6 Aanbevelingen

Hoewel er in beide straten verbeteringen zijn opgetreden is er ook nog een aantal punten waar aan gewerkt kan worden. Om dit (verder) te verbeteren wordt ten eerste voorgesteld om een straatcomité op te richten. In beide straten is van de bewoners die aangegeven hebben een actieve rol te willen spelen in het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid in de straat, de naam en het telefoonnummer genoteerd. Deze bewoners zouden benaderd kunnen worden om zitting te nemen in dit straatcomité. Dit straatcomité zou persoonlijk de bewoners kunnen benaderen over acties in de straat. Nu krijgen de bewoners deze aankondiging vaak via de post, die niet altijd gelezen wordt. Wanneer ze benaderd worden door medebewoners is de kans aanwezig dat ze het gevoel krijgen dat het daadwerkelijk gewaardeerd zou worden wanneer ze meedoen aan één van deze activiteiten. Ook zou het straatcomité bijvoorbeeld half jaarlijks in overleg met de gemeente kunnen gaan. Het comité zou in deze overleggen aan kunnen geven wat er volgens hen speelt onder de bewoners en waar behoefte aan is. Ook zouden zij ervoor kunnen zorgen dat de activiteiten op momenten gepland worden waarop veel mensen beschikbaar zijn. Dit straatcomité zou in de Johan de Wittstraat kunnen samenwerken met de kerk, aangezien de bewoners aangeven dat deze al actief is bij het organiseren van activiteiten binnen de straat. Wanneer de krachten gebundeld worden zou dit kunnen zorgen voor een groter animo voor de activiteiten in de straat.

Omdat de sociale cohesie op dit moment laag is, evenals de bijbehorende informele controle, lijkt het van belang te zijn dat de politie vaker patrouilleert. Ook bewoners geven aan dit prettig te vinden. De verwachting is dat hun veiligheidsbeleving hierdoor zal toenemen. Het bevorderen van de veiligheidsbeleving zal de leefbaarheid en sociale cohesie laten stijgen. Als bewoners zich veiliger gaan voelen in hun eigen straat zal het vertrouwen en de onderlinge interactie tussen medebewoners wellicht toenemen.

In de Johan de Wittstraat is het van belang om in te blijven zetten op het aanpakken van drugsproblematiek. Hoewel uit de resultaten blijkt dat deze overlast gemiddeld niet bijzonder vaak voorkomt, klagen veel bewoners hier, tijdens het interview buiten de vragen om, wel over. Het vermoeden (onder de bewoners maar ook ondersteund door de observaties) bestaat dat er nog steeds twee panden zijn waaruit drugs gedeald worden. De politie zou hier meer actie op kunnen ondernemen.

Zoals eerder genoemd zijn de voortuintjes in de Baart de la Faillestraat vrij rommelig. Omdat een groot deel van deze huizen huurhuizen zijn, is het een mogelijkheid de woningcorporatie verantwoordelijk te maken voor afval in de tuinen. De woningcorporaties kunnen dan zelf de regels voor de bewoners aanscherpen. Dit kan ervoor zorgen dat de tuintjes vaker opgeruimd worden en dat de straat een netter aanzicht krijgt. Het is van belang dat er bepaalde richtlijnen komen voor rommel in de tuin. Wanneer een bewoners

iets in zijn of haar tuin zet dan is de kans dat het verwijderd wordt. Met deze wetenschap zetten bewoners misschien minder snel veel voorwerpen in hun tuintjes.

Bovenstaande aanbevelingen zijn bedoeld om de zwakke punten in de straten te verbeteren, waarbij de al gemaakte stappen niet uit het oog verloren dienen te worden. De verbeteringen in de Baart de la Faillestraat en (in mindere mate) in de Johan de Wittstraat zijn zeker hoopgevend. Het is echter van groot belang te blijven inzetten in beide straten op het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid om de stijgende lijn in de toekomst door te kunnen trekken.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Axelrod, A. (1984)
The evolution of cooperation. New York: Basis Books.
- Bergh, van den D., Schuijn H., Kremer N. & Baas S. (2010)
Kleurrijke volksbuurten. Nulmeting veiligheid en leefbaarheid in de Oosterparkwijk.
St. INTRAVAL / RuG, Groningen.
- Blokland, T. (2009)
Veiligheidsbeleving en sociale controle in de grote stad. Amsterdam: University press.
- Boers, J., Steden, van R. & Boutellier, H. (2008)
Het effect van positieve en negatieve factoren op veiligheidsbeleving. Een kwantitatieve studie onder inwoners van Amsterdam. Tijdschrift voor veiligheid, 3 (7), 34-52.
- Bruinsma, G.J.N., Bernasco, W. & Wagenaar, H.C. (2004)
De stad en sociale veiligheid. Een state of art van wetenschappelijke kennis in Nederland. Leiden: Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving.
- Burchfield, K.B. (2009)
Attachment as a source of informal social control in urban neighborhoods. Journal of criminal Justice, 37, 45-54.
- Campbell, K.E. (1990)
Networks past: A 1939 Bloomington neighborhood. *Social Forces*, 69 (1): 139-155.
- Frieling, A.F. (2008)
Een goede buurt: 'Joint Production' als motor voor actief burgerschap in de buurt.
Ridderkerk: Ridderkerk BV.
- Gemeente Groningen. (2010)
Wijkanalyse De Hoogte: Volhouden en extra inzetten.
- Gemeente Groningen. (2010)
Wijkanalyse Oosterparkwijk: Op het goede spoor.
- Hart de J. (2002)
Zekere banden: sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Hawdon, J. & Ryan, J. (2011)
Neighborhood Organizations and Resident Assistance to Police. *Sociological forum*, 26, 897-920.
- Keizer, K., Lindenberg, S. & Steg, L. (2008)
The spreading of disorder. *Science*, 322, 1681-1685).
- Oude Groeniger, J., Roorda, A., Spijker, M., Pijpker, M., Offringa, K., Seya, Y., Yazgili, E., Boersma, W. & Bottema, R. (2009)
Levendige straten. Nulmeting veiligheid en leefbaarheid zeven straten aandachtswijken Groningen. St. INTRAVAL/RuG, Groningen-Rotterdam.
- Lindenberg, S. (1998)
Solidarity: it's microfoundations and macro dependence. A framing approach in: Doreian, P. & Fararo. T.J. (Eds.) *The problem of solidarity: Theories and Models*, Amsterdam: Gordon and Breach, 61-112.
- Pitner, R., Yu, M. & Brown. E. (2012)
Making neighborhoods safer: Examining predictors of residents' concerns about neighborhood safety. *Journal of environmental psychology*, 23, 43-49.
- Putnam, R.D. (2000)
Bowling alone. New York: Simon & Schuster.

- Sampson, R.L. & Groves, B.W. (1989).
Community structure and crime: Testing social/disorganization theory. *American Journal of Sociology*, 4, 774-802.
- Snippe, J., M. van Zwieten, B. Bieleman (2009)
Maatregelenpakket veiligheid oude wijken Groningen. St. INTRAVAL Groningen-Rotterdam.
- Völker, B., Flap. H. & Lindenberg S. (2007). When are neighbourhoods communities? Community in Dutch neighbourhoods. *European Sociological Review*, 23 (1): 99-114.
- Wilson, J.Q. & Kelling, G.J. (1982)
Broken Windows. *Atlantic Monthly*, 3, 29.
- Wittebrood, K. (2006)
Slachtoffers van criminaliteit: feiten en achtergronden. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Wittebrood, K., & Dijk, van, T. (2007)
Aandacht voor de wijk: effecten van herstructurering op de leefbaarheid en veiligheid. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Wittebrood, K. & Permentier, M. (2011)
Wonen, wijken en interventies: krachtwijkenbeleid in perspectief. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.

